26ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7202 — 17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1909 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

30 Septembre 1909 — 26me année — N. 7202

"ԱՐԵՒԵԼՔ„
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	80	Ղ.
» » վեցամսեայ	45	»
Դուրսի համար տարեկան	100	»
» » վեցամսեայ	60	»
Օտար երկիրների համար տարեկան	25	Ֆր.
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌كین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Բ.

«Յեղափոխական ուսանողութեան» Բ. պահանջումն է աշակերտին կամ ուսանողին գերադասութիւնը իր ուսուցչին նկատմամբ և աշակերտներու տիրապետող մասնակցութիւնը դպրոցական կարգադրութիւններու մէջ (ուսուցիչ կամ աշակերտ վռնտելու աշակերտութիւնը միայն իրաւունք ունի, ուսուցչի մը ընտրութիւնը պէտք է կատարուի ուսանողութեան հաւանութեամբ, կարգապահութիւնը աշակերտներուն յանձնուի, երկու քուէով մասնակցութիւն մանկավարժական ժողովներու, ուսանողական ժողովներու կատարեալ ազատութիւն, և այլն)։ Ուրեմն փափաք կայ վարժարանն ալ չաբելու Սահմանադրութեան օրէնքին յար և նման օրէնքով, անշուշտ սա տարամբանութեամբ թէ քանի որ պետութիւն մը վարելու ամենէն օրինական ձեւը Սահմանադրութիւնն է, նոյն ըլլալու է նաև դպրոցին համար։

Կան հաւատացողներ թէ տղան բարի է բնութեամբ և չարին հակառակորդ (Ժ. Ժ. Իւսօ, Էմիլ) և այս հիման վրայ կը կարծեն թէ տղան ուղիղը կը գործէ։ Ընդհակառակը, ուրիշ իմաստասէրներ ալ չար էակ մը կ'ընդունին զայն։ «Տղան, կ'ըսէ Լաֆոնթէն, հպարտ է, բարկացող, հեռատքրքիր, ծոյլ, գող, և այլն։» Լա Ֆոնթէն կ'ըսեր յաճախ. «տղաք գթալ չեն գիտեր։» Այս հակասական կարծիքներէն ո՞րը պէտք է ընդունիլ և ո՞րը մերժել. գիտութիւնը հակամէտ կը թուի երկուքն ալ մերժելու և կ'ընդունի Ֆանդի հեռաեալ տեսութիւնը. «Խնդիր է թէ մարդ ի բնէ բարի՞ է թէ չար. ես կ'ըսեմ թէ օ՛չ մէկն է. որովհետև ան ի բնէ բարոյական էակ մը չէ, և միայն այն ժամանակ կ'ըլլայ բարոյական էակ մը երբ իր պարտականութիւնը կը բարձրացնէ պարտականութեան եւ օրէնքի գաղափարներուն։ Ան բարի կրնայ ըլլալ միայն առաքինութեան միջոցով, այսինքն իր վրայ ի գործ դրուած ճնշումով։»

Ֆանի գիտութիւնը կը յառաջդիմէ այնչափ աւելի կը հաստատուին ժառանգականութեան և բնախօսութեան անխուսափելի օրէնքները. եթէ ընդունինք թէ տղան ի բնէ բարի էակ մըն է, հակամէտ՝ ուղիղը գործելու, ուրեմն կը ստանայ չարը գործելու թելադրութիւնը։ Մանկավարժութիւնը բացարձակապէս կը մերժէ Լօքի գաղափարը թէ տղան խմոր մըն է, զոր ուսուցիչը կրնայ կաղապարել իր ուզած ձեւով. մանկավարժութիւնը կ'ընդունի թէ տղան կը ծնի արդէն իր մէջ ունենալով չարի եւ բարիի տրամադրութիւնները (բնականաբար անհատները այս երկու հակումները չունին հաւասարապէս, ոմանց մէջ մէկը աւելի զօրաւոր է, մինչ ուրիշներու մէջ՝ միւսը). դաստիարակուելով միայն չարը կը խեղդուի եւ բարին կը զարգանայ։ Տղան անմեղ էակ մըն է, բայց ոչ բարի։

Մանկական հոգին երբ բաղդատենք չափահաս մարդուն հոգիին հետ՝ կը տեսնենք թէ հոգեկան երեք ոյժերէն (բանականութիւն, զգացում եւ կամք) առաջինը անզարգացած է, իսկ վերջինը՝ յոյժ տկար։ Ամէնէն զօրաւոր յատկութիւնը զգացումն է կամ աւելի ճիշտ յախուռն փափաքը։ Տղան իր հօրմէն առարկայ մը կը պահանջէ, զոր այս վերջինը պահած է. իր զգացումներուն ազդեցութեան տակ տղան կ'ընէ ինչ որ կրնայ (լաց, աղաղակ). այն ալ բաւական չէ, յաճախ անվայել ածական մըն ալ իր հօր կամ մօր երեսին նետել չի մոռնար։ Հանեցէք պահուած առարկան և իրեն տուէք, վայրկենապէս ամէն ինչ կը մոռնայ ու բարեկամ կ'ըլլայ։ Բոլոր ասոնք մէջ բերի՝ ցուցնելու համար թէ որչափ թերի է մանկան հոգին և որչափ խնամքի կը կարօտի։ Եթէ «Յեղափոխական Ուսանողութիւն»ը չվնասայ, պիտի ըսեմ թէ տղան նկարագիր չունի Ֆանի դեռ չափահաս եղած չէ։ Ինչո՞ւ քսանը մէկ տարիքը չունեցողը քուէ չի կրնար տալ, ինչո՞ւ զինուոր չի կրնար ըլլալ, ինչո՞ւ դատարանը չ'ընդունիր տղոց վկայութիւնը, ինչո՞ւ վերջապէս տղաք չեն ենթարկուիր չափահասներու համար նշանակուած օրէնքներուն, —պատասխանը բացայայտ չէ արդեօք։ Արդ, դպրոցին մէջ տղան չի կրնար պահանջել այն իրաւունքները, զորս կեանքի մէջ orենքը ամենն տեղ զլացած է իրեն։

Ֆանի որ տղուն հոգին դեռ ուղղուելու, դաստիարակուելու կարօտ է, քանի որ բանականութիւնը և կամքը (հոգւոյ երկու գլխաւոր ոյժերը) տկար են իր մէջ, քանի դեռ տղան նկարագիր չունի, չի կրնար ունենալ կատարեալ գործունէութիւն։ Կը փափաքիք ուսուցիչ արձակելու իրաւունք ունենալ, անկարելի է ձեզ տալ այդ իրաւունքը, որովհետև առաջին առթիւ պիտի հեռացնէք անոնք, որ խիստ են ձեր թերութիւններուն հանդէպ։ Բաց աստի՝ ոչ մէկ արժանապատուութեան տէր անձ այդ պայմանով ձեր ուսուցիչն ըլլալ յանձն կ'առնէ։ Սէյիֆէդդ իր գործնական մանկավարժութեան մէջ կը գրէ. «կարգապահութիւն պահելու մէջ ուսուցչին մտաւոր կարողութիւններն ալ իրենց կարևորութիւնն ունին. անոր հաստատ կամքը, նոյնիսկ ուսումնական հմտութիւնն ալ գնահատման կ'ենթարկուին աշակերտներուն կողմէ, և փակագծի մէջ կ'աւելցնէ. «գնահատութիւն մը, որ բնականաբար բոլորովին սխալ կրնայ ըլլալ։»

Կը պահանջէք որ կարգապահութիւնը ձեզ յանձնուի. այն վարժարաններուն մէջ ուր չկան պէտք եղած թիւով ուսուցիչներ, յաճախ աշակերտներէն մէկը (ամէնէն վատահելի) հսկող կը նշանակուի. բայց ուրիշ մանկական չարժուձեւով վեր առաւ թեւերը և թրթռուն ձայնով մը աղաղակեց.

—Մօիզէ՛թ, անպատճառ պիտի գանեմ քեզ, եթէ երբեք քու առեւանգիչդ աշխարհս ամենէն ընդարձակ երկիրն ալ փախցնէ...։

Երեսուն երկվայրկեան յետոյ, ժամը 200 քիլոմէդր արագութեամբ և չորս մէդր միայն ջուրին մէջ խորասուզուած, Թորբէso կը սուրար դէպի Պարսից ծոցին մուտքը, Շարլ Սէվէրաքի նաւամակոյկին անցքը խափանելու համար։

Նոյն պահուն, Կորուսեալ կղզիի աշխատանոցին մէջ, Ֆիլիպէր ոտքի կանգնած, Օքսիւսի կ'ըսէր, որ բազմոցի մը վրայ նստած, գլուխը ձեռքերուն մէջ առած էր.

—Եղբայր, մի՛ յուսահատիր։ Սէրը կը թուէր մեզ մասնել ու մեզի դէմ պայքարիլ...։ Բայց ստուգիւ սէրը կ'օգնէ մեզի...։ Ֆանի մը բաներէ զատ, որոնք ընդհուպ ակներեւ պիտի ըլլան, Մօիզէթ մեզի համար պիտի ըլլայ աշխարհի նուաճման հաստատ գրաւականը...։

Օքսիւս աչքերը վեր առաւ, Ֆիլիպէրի նայեցաւ, և խուլ ձայնով մը մրմնջեց.

—Այո՛, կը հասկնամ...։ Մօիզէթ աշխարհի նուաճման գրաւականը պիտի ըլլայ, եթէ երբեք Սէվէրաք չսպաննէ զայն։

Բայց այդ խօսքին վրայ, Ֆիլիպէր գլուխը անդին դարձուց, ծածկելու համար իր այն առեղծուածային ու սոսկալի ժպիտներէն մէկը, որոնք այդ հանճարեղ մարդուն մէջ կը մատնանշէին միաժամանակ քաջութիւն ու հոյակապ մտածում մը։

Ի՞նչ էր այդ մտածումը...։ Ինչ մաքիավելական սադրանքով՝ Ֆիլիպէր իր յոյսը դրած էր այն սիրոյն վրայ, զոր Մօիզէթի նկատմամբ կը տածէին Հիքթանէր ու Սէվէրաք...։ Այն միջոցին երբ յուսահատելու վրայ էր, ոչ միայն իր պաղարիւնութիւնը կը վերստանար և կը յուսար, այլ և հաստատապէս կը հաւատար որ իր մեծ փառասիրութիւնները յաղթող պիտի հանդիսանային...։

Հաւանաբար, Ֆիլիպէր պիտի օգտուէր յուսահատութեան մատնուած մարդկային կիրքերէն, որոնք հրաչալի լծակ մը կը դառնան հանճարեղ մարդու մը ձեռքին մէջ։

Բայց ինչպէս պիտի գործածէր այդ լծակը, զոր ձեռք անցուցած էր անակնկալ դէպքերու շնորհիւ։

Այդ գաղտնիքն է որ ապագան պիտի լուսաբանէ քիչ առենէն։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Օգոստոս ամսոյ մէջ տեղի ունեցած ռճիրները.— Քահանայի մը շահատակութիւնը. — Միացեալ վարժարանի վերաբացումը. — Աղջկանց վարժարանի վիճակը եւ կառավարիչի փոփոխութիւնը։

ՄՈՒՇ, 31 Օգոստ.

Հաղիւ թէ 10-20 օր անցաւ այն ռճիրներուն վրայ, որոնք գործուեցան Պուլանըգի մէջ, ահա կուգան մոռցուիլ, և մեր կառավարութիւնը քաջութիւն իսկ չունենար խոստովանելու թէ, այո՛, ռճիրները կան և կը շարունակուին։ Ահաւասիկ անոնց ցանկը, զոր քաղած ենք պաշտօնական աղբիւրներէ.—

Օգոստ. 1ին, հանրածանօթ ռճրագործ Ճըպրանցի Սէյիտի եղբայր՝ Սատին սպաննեց Խալիլ Աղի լամուկ Հիւսնին. զոհի մայրը Մուշ եկաւ և խնդրագրով կառավարութեան բողոքեց այս ռճրագործութեան մասին։ Կ'ըսուի թէ Հայոց առաջնորդարանն ալ հանդիպած է ան և արիւն արցունք թափելով Հայոց Առաջնորդի ոտքին, խնդրած է որ խօսի միւթէսարրֆին և իր տղուն սպաննիչը բերելով կախել տայ, որպէս զի իր մայրական խանձած սիրտը քիչ մը հովի։ Տեղւոյն կառավարութիւնը, որդեկորոյս մօր բողոքին վրայ, զօրք հանած էր ռճրագործը ձերբակալելու, բայց ցարդ անկարելի եղաւ, վասն զի ռճրագործները փախած են և ձեռք չեն անցնիր. կ'ըսուի թէ վաղեմի ասպնջականութեան նման՝ Հիւսէն փաշէն (Հայատարանցի) հիւրասիրած է այդ ռճրագործները, որոնք անոր մօտ կը գտնուին. Սէյիան ալ լեռներու և քարերու մէջ պահուրտելով ազատուած է։

*** Օգոստ. 6ին, Պուլանըգի Բէքէս լու գիւղի Մուխթար Գոկոյի, Զէքոյի, Ցոնվէի, Սրգոյի և Սաֆարի ոտորագրութեամբ Մշոյ առաջնորդարանը քաջուած հեռագիր մը ուղղելով, կը հարցնէ թէ հոդ ռճիրներ կը գործուի՞ն, իրօ՞ք է ան. Մշոյ Իսարէի անդամները Հաճի Դէրվիշ և հաճի Ալին ի պատասխան այդ հեռագրին՝ սովորական բարեացակամութեամբ կ'առաջարկեն քանձեւ մը պատրաստել և հեռագրել թէ «Մշոյ վիճակին մէջ ռճիր պատահած չէ և խաղաղութիւն կը տիրէ»։ Լսելով այդ առաջարկը, Մշոյ Առաջնորդը չկրնալով հանդուրժել այդքան անազնիւ առաջարկի եւը կ'ըսէ. «Հապա ի՞նչ են այս ռճիրները» և մի առ մի կը թուէ. կը խնդրեմ ըսէք, ի՞նչ է այն բողոքը որ Ակրակցիները կը պոռան, կը ճուան թէ, ազատեցէք մեզի Հայտարի ձեռքէն. Մանազկերտցիները՝ թէ Ֆէթուլլահի և Էրշաղի տղաքը մեր տները աւերակ դարձուցին. մեր հոգեփրկանքը վառեցին. ասոնք ռճիր չեն ի՞նչ են։ Առաջնորդի առաջարկին վրայ, կ'որոշեն գաւառակներէն հարցնել թէ՝ ռճիր պատահա՞ծ է և իրենց տեղեկացնել։

*** Երկու շաբաթ անցեր էր Ս. Կարապետի տէրինակին վրայ որ կատարուեցաւ Աստուածածնայ տօնին և ուր տեղի ունեցած էր Զորոյ Թաղի Տ. Սահակ քահանայի մէկ շահատակութիւնը, երբ այս անգամ անոր վրայ կուգան բարդուիլ յետագայ երկու խայտառակութիւնները, որ պատուաբեր չեն մեր քահանայական դասուն։

Երկու նշանածներու անհամաձայնութեան երեսէն գաղտնիքը լոյս արեւ ելած էր, և Տ. Սահակը կատարած էր այդ նշանածներուն պսակը Հոգեգալստեան պահի երկուշաբթի երեկոյին. առանց առաջնորդարանի հրամանին, պսակեր էր Կէլէցի Ցարդին Մկրտչեան 14 ամեայ տղան Դեղաչէնցի Մկոյի 17 ամեայ Խումարի հետ. հիմա թէեւ անչափահաս, այլ խելօքիկ Ցարդին չուզեր կենակցիլ Խումարի հետ։ Անցեալները առաջնորդարան կանչուեր են տղան և տղուն հայրը. տղան յայտարարեր է թէ ինքը պզտիկ է և փոր-ֆակ աշխատելով, հաղիւ ինքզինքը կրնայ ապրեցնել, ո՞ւր մնաց կինը, թէ զինքը աղային տունէն խաբելով բերեր են. պսակի առեն պոռացեր կանչեր է թէ «այդ աղջիկը իմ քոյր մայրն է, չեմ առներ»), մտիկ չեն ըրած և բերանը բռնելով պսակած են. իսկ քահանան ըսեր է. «ես կը պսակեմ, դու պոռա՛ կանչէ»։ ո՞վ խարդախ քահանայ, երբ նաև կառավարութեան. բայց բանտարկուելէն քանի մը օր վերջը մեկի մուհաֆէմէյով ազատուած է։ Այս եւ Մանազկերտի կարգ մը ազազակներու արարքներու մասին տեղւոյն ժողովուրդը 350 ստորագրութեամբ պատրաստուած հանրագրով բողոքեր է Երեսփ. ժողովին և ներքին գործոց նախարարութեան։

Երբ այսպէս Պուլանըգի մէջ բռնակալութեան նման չարունակաբար ռճիրներ կը կատարուին, և երբ Մշոյ ու Վանի երեսփոխանաց դիմումին վրայ, ներքին գործոց նախարարը Մուշի կառավարութեան հեռագիր մը ուղղելով, կը հարցնէ թէ հոդ ռճիրներ կը գործուի՞ն, իրօ՞ք է ան. Մշոյ Իսարէի անդամները Հաճի Դէրվիշ և հաճի Ալին ի պատասխան այդ հեռագրին՝ սովորական բարեացակամութեամբ կ'առաջարկեն քանձեւ մը պատրաստել և հեռագրել թէ «Մշոյ վիճակին մէջ ռճիր պատահած չէ և խաղաղութիւն կը տիրէ»։ Լսելով այդ առաջարկը, Մշոյ Առաջնորդը չկրնալով հանդուրժել այդքան անազնիւ առաջարկի եւը կ'ըսէ. «Հապա ի՞նչ են այս ռճիրները» և մի առ մի կը թուէ. կը խնդրեմ ըսէք, ի՞նչ է այն բողոքը որ Ակրակցիները կը պոռան, կը ճուան թէ, ազատեցէք մեզի Հայտարի ձեռքէն. Մանազկերտցիները՝ թէ Ֆէթուլլահի և Էրշաղի տղաքը մեր տները աւերակ դարձուցին. մեր հոգեփրկանքը վառեցին. ասոնք ռճիր չեն ի՞նչ են։ Առաջնորդի առաջարկին վրայ, կ'որոշեն գաւառակներէն հարցնել թէ՝ ռճիր պատահա՞ծ է և իրենց տեղեկացնել։

*** Երկու շաբաթ անցեր էր Ս. Կարապետի տէրինակին վրայ որ կատարուեցաւ Աստուածածնայ տօնին և ուր տեղի ունեցած էր Զորոյ Թաղի Տ. Սահակ քահանայի մէկ շահատակութիւնը, երբ այս անգամ անոր վրայ կուգան բարդուիլ յետագայ երկու խայտառակութիւնները, որ պատուաբեր չեն մեր քահանայական դասուն։

Երկու նշանածներու անհամաձայնութեան երեսէն գաղտնիքը լոյս արեւ ելած էր, և Տ. Սահակը կատարած էր այդ նշանածներուն պսակը Հոգեգալստեան պահի երկուշաբթի երեկոյին. առանց առաջնորդարանի հրամանին, պսակեր էր Կէլէցի Ցարդին Մկրտչեան 14 ամեայ տղան Դեղաչէնցի Մկոյի 17 ամեայ Խումարի հետ. հիմա թէեւ անչափահաս, այլ խելօքիկ Ցարդին չուզեր կենակցիլ Խումարի հետ։ Անցեալները առաջնորդարան կանչուեր են տղան և տղուն հայրը. տղան յայտարարեր է թէ ինքը պզտիկ է և փոր-ֆակ աշխատելով, հաղիւ ինքզինքը կրնայ ապրեցնել, ո՞ւր մնաց կինը, թէ զինքը աղային տունէն խաբելով բերեր են. պսակի առեն պոռացեր կանչեր է թէ «այդ աղջիկը իմ քոյր մայրն է, չեմ առներ»), մտիկ չեն ըրած և բերանը բռնելով պսակած են. իսկ քահանան ըսեր է. «ես կը պսակեմ, դու պոռա՛ կանչէ»։ ո՞վ խարդախ քահանայ, երբ

ԹՈՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի (46)

ԺԱՆ ՏԸ ԼԱ ՇԻՐ

ԶՈՒՐԻՆ ՄԷՋ ԱՊՐՈՂ ՄԱՐԴԸ

ԱՐԿԱԾԱԽՆԴՐԱԿԱՆ ԵՒ ՍԻՐԱՅԻՆ ՎԷՊ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԿՂԶԻԻՆ ԴԱՂՏՆԻՔՆԵՐԸ

Ե.

Տիկու Մաճնուրիւճճեր

Օքսիւս, Ֆիլիպէր և Սկիպիոն եռ եռ երթալով դուրս ելան աւազանէն, որուն դուռը ամրապէս գոցուեցաւ։

Հիքթանէր իջեցաւ բիւրեղէ տախտակի մը վրայ հաստատուած ատեղ մը՝ միջնորմին յենած։ Գետնին հաւասար բարձրութեամբ դուռեր բացուեցան և ջուրով լեցուեցաւաւազանը։ Հիքթանէր ուրիշ ատեղ մը իջեցաւ։ Այն ատեն աւազանին մէկ մասը իր վրայ դարձաւ, Թորբէsոյի լայնութեամբ ճամբայ տալով։ Այդ անցքէն անդին, ընդծավեայ անձաւ մը կար. յետոյ անձաւին միւս ծայրը կը տարածուէր ծովուն ընդարձակ սիռոցը։

Հիքթանէր ապակիէ դիմակ մը հանելով Թորբէsոյի մէջէն, երեսը անցուց։ Ցետոյ փորի վրայ պառկեցաւ Թորբէsոյի կամրջակին վրայ չմնուած խոռոչին մէջ, թուչը կրթնցնելով քաւչուէ զանգուածի մը վրայ։ Իր առջև գտնուող ելեկտրական հաղորդիչներէն մէկը ճնշեց. յետոյ ուրիշ մը։ Ինքնաշարժ կերպով՝ ելեկտրական կիսաշրջանակ մը ժայթքեց կամրջակէն, Հիքթանէրի մէջքը շրջապատեց գօտիի մը պէս, երկու անբաժանելի մարմին ձեւացնելով մարդն ու մեքենան։ Միևնոյն ատեն Թորբէsոն տեղէն կը շարժէր։

Ու Հիքթանէրի կամքով, որ ելեկտրական հաղորդիչներուն կը հրամայէր, պտուտակը դարձաւ և ղեկերը ուղղութիւն տուին նաւուն։ Թորբէsо աւազանէն դուրս ելաւ և քարայրէն անցաւ։ Ցետոյ ջուրին մակերեսը բարձրացաւ իսկոյն։

Արեգակը կը բարձրանար հորիզոնին վրայ։ Հիքթանէր բացաւ զինքը սեղմող մետաղէ շրջանակը, և ուղիղ կեցաւ իր հրաչալի ընդծովեային կամրջակին վրայ։ Իր թափանցող աչքերը պտտցուց անհունութեան վրայ. արեւմուտքէն արեւելք, հիւսիսէն հարաւ բոլորովին ամայի էր չորս կողմը։

Այն ատեն Մօիզէթի սիրահարը սպառնական չարժուձեւով վեր առաւ թեւերը և թրթռուն ձայնով մը աղաղակեց.

—Մօիզէ՛թ, անպատճառ պիտի գանեմ քեզ, եթէ երբեք քու առեւանգիչդ աշխարհս ամենէն ընդարձակ երկիրն ալ փախցնէ...։

Երեսուն երկվայրկեան յետոյ, ժամը 200 քիլոմէդր արագութեամբ և չորս մէդր միայն ջուրին մէջ խորասուզուած, Թորբէsо կը սուրար դէպի Պարսից ծոցին մուտքը, Շարլ Սէվէրաքի նաւամակոյկին անցքը խափանելու համար։

Նոյն պահուն, Կորուսեալ կղզիի աշխատանոցին մէջ, Ֆիլիպէր ոտքի կանգնած, Օքսիւսի կ'ըսէր, որ բազմոցի մը վրայ նստած, գլուխը ձեռքերուն մէջ առած էր.

—Եղբայր, մի՛ յուսահատիր։ Սէրը կը թուէր մեզ մասնել ու մեզի դէմ պայքարիլ...։ Բայց ստուգիւ սէրը կ'օգնէ մեզի...։ Ֆանի մը բաներէ զատ, որոնք ընդհուպ ակներեւ պիտի ըլլան, Մօիզէթ մեզի համար պիտի ըլլայ աշխարհի նուաճման հաստատ գրաւականը...։

Օքսիւս աչքերը վեր առաւ, Ֆիլիպէրի նայեցաւ, և խուլ ձայնով մը մրմնջեց.

—Այո՛, կը հասկնամ...։ Մօիզէթ աշխարհի նուաճման գրաւականը պիտի ըլլայ, եթէ երբեք Սէվէրաք չսպաննէ զայն։

Բայց այդ խօսքին վրայ, Ֆիլիպէր գլուխը անդին դարձուց, ծածկելու համար իր այն առեղծուածային ու սոսկալի ժպիտներէն մէկը, որոնք այդ հանճարեղ մարդուն մէջ կը մատնանշէին միաժամանակ քաջութիւն ու հոյակապ մտածում մը։

Ի՞նչ էր այդ մտածումը...։ Ինչ մաքիավելական սադրանքով՝ Ֆիլիպէր իր յոյսը դրած էր այն սիրոյն վրայ, զոր Մօիզէթի նկատմամբ կը տածէին Հիքթանէր ու Սէվէրաք...։ Այն միջոցին երբ յուսահատելու վրայ էր, ոչ միայն իր պաղարիւնութիւնը կը վերստանար և կը յուսար, այլ և հաստատապէս կը հաւատար որ իր մեծ փառասիրութիւնները յաղթող պիտի հանդիսանային...։

Հաւանաբար, Ֆիլիպէր պիտի օգտուէր յուսահատութեան մատնուած մարդկային կիրքերէն, որոնք հրաչալի լծակ մը կը դառնան հանճարեղ մարդու մը ձեռքին մէջ։

Բայց ինչպէս պիտի գործածէր այդ լծակը, զոր ձեռք անցուցած էր անակնկալ դէպքերու շնորհիւ։

Այդ գաղտնիքն է որ ապագան պիտի լուսաբանէ քիչ առենէն։

ԵՐԿԵՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ա

Ակիսխանականներ

Մարտ 28ին, սրտի հիւանդութենէ մը-նէվի մէջ մեռաւ համբաւաւոր ռուս անարեկիչ Արխիլիէֆ, որ ամբողջ աշխարհի մէջ նշանաւոր եղած է Ռուսերոյ արքայական գերդաստանի անդամներուն դէմ եղած. աղմկալից մահափորձերուն մատնակցութեամբ։

Ցուղարկաւորութենէն յետոյ, իր ամենէն սիրելի բարեկամները, Մարթիալի, Զուվին, Կավրիլօ և Վամբա, ամենքն ալ անիշխանականութեան տեսականին հմուտ և գործնական բրօքականտիթներ, Արխիլիէֆի ընակարանը հաւաքուեցան, որ Ֆաղէրն փողոցը գտնուող հին տան մը առաջին յարկը կը գտնուէր։

Իրիկուան ժամը վեցն էր. այն սեղանը, որուն շուրջը չորս հոգի բոլորուած էին, քարիւղէ լամբարով մը լուսաւորուած էր՝ առանց լուսամփոփի։ Այդ համեստ սենեակին բոլոր անկիւնները դիզուած էին Լա Թէrkor լրագրին դէզերը, ռուսերէն, իտալերէն և ֆրանսերէն լեզուներով խմբագրուած, օրկան՝ անաբեկիչ կուսակցութեան, որուն անվիճելի պետն էր Արխիլիէֆ՝ մինչեւ իր վերջին շունչը։

(Շարունակելի)

դուն քու ականջներով կը լսես, որ տղան չեմ առներ կ'ըսէ, և անչափահաս է, Ցիւնանց օրերու մէջ ներելի չէ պսակ ընել, ինչ խիղճ ունեցար անոնց պսակ դնելու։

Ուրիշ անգամ՝ 908ին, Կորիւն վրդ. Էլլիտրամանի առաջնորդութեան օրով, Տ. Սահակ ամուսնացած կնիկ մը պսակեր է Փեթարցի Յարդինի հետ. պսակը գիշերով կատարած է ամայի տեղւոյ (Կոնչոյեան Խալանի պարտէզ) մը մէջ, խաչն ալ իր տղուն ձեռքը տալով կնքահայր ըրած է։

*** Սեպտեմբեր երկուքէն սկսեալ վերաբացուած է Միաց. ընկ. դպրոցը։ աշակերտներուն և ժողովրդեան դժգոհութեան ձայները լսելով Խարախանեան էֆէնտին, նախորդ տարւոյ ձմնագրութեան ուսուցիչը Մուշեղ Յովհաննէս Մուրատեանը, որ իր յոռի կողմերուն համար ժողովրդեան համակրութիւնը չէր վայելեր, հրաժարեցուցած և անոր տեղ պաշտօնի կանչած է Պրն. Արմենակ Շահ Մուրատեանի յաջողակ սանէրէն Պրն. Գեղամ Սուքէասեան։ Մշեցին կը շնորհաւորէ անօրէնին այդ ընտրութիւնը։

*** Կարինէն եկող կարաւանէն կը տեղեկանանք թէ Սարգիս էֆ. Անդրէասեանի և Գէորգ էֆ. Մարդպետունիի հետ, Հայուհեաց Ընկերութեան կողմէ ղրկուած օրիորդ Իսկուհի Չիթճեան հոն հասեր է և 1—2 օր յետոյ Մուշ կը մեկնի. կը շնորհաւորենք Հայուհեացի այդ ազգօգուտ ձեռնարկը և օրիորդ Չիթճեանը, որ կարող գրող մըն է և ծանօթ մեզի իր գրուածքներով. յուսանք որ, հոս ալ իր գրիչը և մտային կարողութիւնը ի սպաս դնէ ուսման ծարաւ Տարօնի իգական սերունդին զարգացմանը։

*** Մշոյ կառավարիչը՝ Մէհիտ պէյ՝ Սաքըզ կղզւոյն կառավարիչ անուանուելով, մօտերս ճամբայ կ'ելլէ դէպի իր պաշտօնատեղին։ Մէհիտ պէյ բարեհամբոյր և ազատամիտ կառավարիչ մըն է, բայց քիչ մը թոյլ բնաւորութիւն ունի, ինչ որ իր արժանիքէն թերեւս բան մը չպակսեցնէ։ Մշոյ կառավարիչ անուանուած է Մերսինի միւթէսարիֆ Աւաֆ պէյ։

*** Օգոստ. 29-31ին տեղացած յորդ անձրևներուն և կարկուտներուն պատճառաւ Բերդակ Հայն գիւղերու կորեկները փճացան. այդ տեղատարափը վնասեց նաև այն գիւղերու կալերուն, որոնք կիսովին անծեծել կը մնային։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.— Կ'երեւայ թէ Սպանիացիներուն վերջապէս սրանեղութիւն պատճառած է գերման մամուլին յարատեւ յարձակումները իրենց երկրին դէմ։ Քրեօյց Զայթունկ (պահպանողական) հաստատելով Սպանիացիներուն տխմութիւնը, կ'ըսէ.— «Հասկցանք։ Այլեւս պիտի չխօսինք Սպանիացիներուն ձախողուածներուն վրայ, վասն զի աւելի աղէկ է չքննադատել որ և է կառավարութիւն, մանաւանդ չչարախօսել այն տեսակ զինուորներ որոնց ամէնքն ալ իրենց պարտականութիւնը կը կատարեն։ Սակայն Սպանիացիները պէտք է մեզ ապացուցանեն թէ գերազանց են իրենց հակառակորդներէն։ Այն յարձակումները զորս պիտի կատարեն Ռիֆի մէջ Բասիլիներու կողմէ ամբացուած դիրքերուն վրայ, Սպանիացիներուն կատարեալ առիթ պիտի ընծայեն Եւրոպայի առջեւ ցոյց տալու իրենց բանակին արժէքը, Մոլլա Հաֆիտ եթէ Ռիֆցիներուն միանայ, Սպանիացիներուն գործը բաւական պիտի դժուարանայ։»

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵԼԱՄՏԱՅՈՑԸ.— Անգլոյ Երեսփ. ժողովը որոշեց նուազեցնել ինքնաշարժ կառքերու տուրքերուն գումարը ի նպաստ անոնց որ բժիշկներու կը ծառայեն։ Միեւնոյն զեղչը եղած է այն ինքնաշարժ կառքերուն համար որոնք արձանագրուած են ծառայելու, երբ բանակին պահեստները զէնքի տակ կոչուին։ Երեսփոխաններէ ոմանք ուրիշ զիջողութիւններ ալ ձեռք բերել կ'ուզէին, բայց ելմտական նախարար Պ. Լոյտ Ճորճ խրատիւ բողոքեց, ըսելով որ եթէ ելմտացոյցին մէջ փոփոխութիւնները շարունակուին, անկարելի կ'ըլլայ կենալ այդ ճամբուն մէջ։

ՐԱՂԱՐԱՊԵՏԻ ՄԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ.— Բոցտամի (Գերմանիա) կարգապահութեան դատարանը քաղաքապետ Տօքթ. Շուքինկը դատապարտեց իր տիղմոսներէն ու հանդգնաբար կոչուելու իրաւունքէն զրկուելու և դատական ծախքերու հատուցման։ Այդ դատապարտութեան պատճառները քաղաքական են։ Տօքթ. Շուքինկ ժամանակին երկու տարակ հրատարակած էր ծածկանունով. առոնց մէջ քննադատած էր տեղւոյն դերկառավարիչին քաղաքական կարծիքը։ Դատարանը չուզեց ճանչնալ Տօքթ. Շուքինկի կարծիքներուն քաղաքական հանգամանքը և այդ տետրակները նկատեց իբր անկարգապահութեան արարք մը իր պետերուն դէմ։ Ազատական կուսակցութեան լրագիրներուն մեծ զայրոյթ պատճառած է Տօքթ. Շուքինկի դատապարտութիւնը։

ՆՈՐ ԹՈՒԿՆԱԾՈՒ ՄԸ ՄԱՐՈՔԻ ՄԷՋ.— Կ'երեւայ թէ դեռ երկար ատեն կատարեալ անդորրութիւն ու բարեկարգութիւն պիտի չիրէ Մարոքի մէջ։ Հաղիւ թէ Մարոքի դահուն համար թեկնածու մը մէջտեղէն վերցաւ, հիմա ուրիշ մը երեւան կ'ելլէ ինքնիրենը։ Մոլլա Մուհամմէտէն ետքը Մոլլա-էլ-Ռէպիրը երեւան ելաւ. անկէ յետոյ Ռիթանի. ապա Պու Համարա (Ռոկի), հիմակ ալ նորէն Մոլլա-էլ-Ռէպիր։ Այսպէս ալ պիտի շարունակէ ո՛րքան ատեն որ վեհապետը պէտք եղածին պէս զօրաւոր չըլլայ ինքզինքը յարգել տալու բանի ոյժով, և ոչ թէ անդիութիւններով՝ այսինքն թէ որքան ատեն որ Եւրոպա իր ուղած կառավարութեանը դրական միջոցները չընծայէ՝ իշխանութեան վրայ մնալու, փոխանակ թողելու որ իր տկար միջոցներովը գործէ։ Մոլլա-էլ-Ռէպիր, որ հիմա Տուքհայի մէջ կը գտնուի, Զէմմուրի շրջակաները, Հաուզ հրաւիրեցաւ մէկ քանի պաշտօնատարներու կողմէ, որոնք անկէ խընդրեցին Սէկարնա ցեղին մօտ երթալ, Թատլայէն անցնելով։ Սէկարնա ցեղը Մարաքէշի շրջականերուն այն ցեղն է որ երկար ատեն թշնամութիւն ցոյց տուաւ Մոլլա Հաֆիտի դէմ, կողոպտելով անոր բանակատեղը, երբ Մէքքա-Բայլերի շրջակաները կը գտնուէր։ Միւս կողմէ Թազայի շրջակայքը զրոյց կայ թէ Ռոկի մեռած չէ և թէ կեղծ Պու-Համարա մըն է Ֆէս զրկուածը։ Այդ զրոյցը հաւանական չէ, վասն զի Ռոկիի անձին նկատմամբ սխալում մը չի կրնար տեղի ունենալ։ Այսու հանդերձ կեղծ Ռոկին Թազայի շրջակայքը կը գտնուի եղեր հինգ հազար հեծելազօրքերու գլուխը անցած, որոնք նոր Ռոկիին անունով նորէն գրաւեր են Թազան, իբրեւ տուգանք հինգ հազարական ֆր. պահանջելով տեղւոյն այն երեւելիներէն որոնք վերջերս թղթակցած էին Մոլլա Հաֆիտի հետ։

ՍՊԱՆԻԱՑԻՆԵՐԸ ՄԱՐՈՔԻ ՄԷՋ.— Մէլիլայէն հինգշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ նոյն օրուան կարեւոր դէպքն է անձնատուութիւնը Պէնի-Սիքարներու, որոնք Ռիֆցիներու բանակատեղին գլխաւոր զանգուածը կը կազմեն։ Նոյն օրուան իրիկունը Պուրկոսի բանակատեղը ներկայացեր են չորս երեւելի Բասիլիներ, որոնք ապանիայի Սոդոմաեոր զօրավարին հետ երկարօրէն տեսակցեր են՝ հաշտութիւն խնդրելով։ Վերջնական որոշումները պիտի հաղորդուին, սակայն արդիւնք մը պիտի չունենան, վասն զի Սպանիա զէնքնկէցութիւն և յանցաւորներուն յանձնուիլը կը պահանջէ։

— Մարինա զօրավարը տեղեկութիւն ստացաւ թէ Ռիֆցիները տաքնապալի վիճակի մը մէջ կը գտնուին՝ ուտելիքի նուազութեան հետեւանքով։ Բազմաթիւ Ռիֆցիներ՝ այր, կին ու տղայ, իրենց հօտերովը կը փախչին դէպի Պէնի-Ռուիֆրուներու երկիրը։ Էլ-Հասի շրջակայքը դեռ չատ մը տուներ կ'այրին։

— Պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պէնի-Սիքարի ցեղը հաշտութիւն խնդրած ըլլալով, թշնամութիւնները պիտի դադրին բանակցութեանց միջոցին։

ՆՈՐ ՕԴԱՊԱՐԻԿ.— Կոմս Զէպէլին բազմաթիւ կատարելագործումներու պիտի ենթարկէ իր 3 թիւ օդապարիկը. դեռ կաւոր նոր օդապարիկ մըն ալ պիտի շինէ որ 4 թիւ պիտի կրէ, և որ աւելի մեծ պիտի ըլլայ։ Առոնցմէ թիւ 1ը ունէր 13,000 խորանարդ մեդր, թիւ 2ը ու 3ը՝ 16,000 ական, մինչդեռ թիւ 4ը պիտի ունենայ 20,000 խորանարդ մեդր։ Շարժիչ մեքենային ոյժը մեծաղէ ժապաւէններու միջոցաւ պիտի հաղորդուի պտուտակներուն։ Նոր օդապարիկը պիտի ունենայ երեք շարժիչ մեքենայ՝ 115 ձիու ոյժով իւրաքանչիւրը. նաև անթել հեռագրի դործիքներ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԻ ՄԸ ԻՆՔՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Լոնտոնէն ուրբաթ օրուան թուականով հեռագրի մը նայելով Լոնտոնի և Ռէկպիի միջև խորհրդաւոր անձնասպանութիւն մը տեղի ունեցեր է։ Պ. Կրէվլէյ, հարաւային ամերիկացի սեղանաւոր մը, որ երկու շաբաթէ ի վեր Անգլիա ժամանած էր, Հոկտեմբեր 10ին պիտի ամուսնանար Լոնտոնի պանքաներէն մէկուն տնօրէնին քրոջը հետ։ Պ. Կրէվլէյ ռէվոլվէրով անձնասպան եղաւ վակոնին մէջ. կուրծքին մէջ երեք գնդակներ մխուած էին և հատ մըն ալ աջ քունքին մէջ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԱՓԻՏ ՓԱՇԱՅԻ ՊԱՇՏՕՆԸ.— Մեբակոյտի նախագահ Սայիտ փաշա Բարիզ ժամանեց։ Իր անձը դարմանելու համար Վիէննա պիտի երթար, ինչպէս նախապէս ըսուեցաւ, սակայն շատ քիչ կեցաւ Աւրսարիոյ մայրաքաղաքը և Բարիզ գնաց, ուրկէ Լոնտոն պիտի ուղեւորի այս օրերս։ Այս պարագաներուն զանազան մեկնութիւններ կը տրուին դիւանագիտական շրջանակներու մէջ։ Զրոյցի մը նայելով Սայիտ փաշա քաղաքական կարեւոր պաշտօնով մը Բարիզի ու Լոնտոնի դահլիճներուն այցելութիւն պիտի տայ և շատ հաւանական կը համարուի թէ Կրէտէի խնդրոյն նկատմամբ Անգլիոյ և Ֆրանսայի կառավարութեանց հայեցակէտը հասկնալով այդ երկու տէրութեանց ապագայ աշակցութիւնը պիտի ապահովէ։ Կ. Պոլսոյ դեսպանական ժարմնոյն հետ մասնաւոր յարաբերութիւն ունեցող անձ մը, կ'ըսէ Եենի Կազէթա, խիստ ստոյգ աղբիւրէ մը առնելով ըսած է որ տէրութիւնները ծանուցեր են Բ. Դրան թէ Կրէտէի գործին համար որոշած են դեսպանախորհուրդ մը գումարել։ Կ. Պոլսոյ դեսպանատուները թէեւ այդ մասին տեղեկութիւն մը չունին, սակայն Բ. Դուռը, խնդրոյն քաղաքական կարեւորութիւնը նկատի առնելով, յարմար դատեր է որ խնդիրը օսմ. դեսպաններուն կողմէ քննուի։ Այդ մասին պէտք եղածը գրուած է արտաքին գործոց նախարարութեան։ Եենի Կազէթա կ'ըսէ թէ այդ լուրը եթէ ստոյգ է, մինչեւ մէկ ամսի հարկ կ'ըլլայ հաւատալ այն պարագային թէ Սայիտ փաշա Բարիզի ու Լոնտոնի մէջ մասնաւոր պաշտօն մը ունի և կամ թէ գոնէ կառավարութեան անունով պիտի աշխատի կացութեան վերահասու ըլլալու։ Այսու հանդերձ Բ. Դուռը կը յայտարարէ թէ Սայիտ փաշա որ և է պաշտօն չունի և թէ Սուլթանին ներկայացած միջոցին այդ տեսակ բանի մը վրայ չէ խօսուած։

ՄԱՐՍԵՐՈՒ ՑԱՒԵԼՈՒՄԸ.— Թանին կ'ըսէ թէ մաքսերու յաւելման մասին բոլոր տէրութեանց կողմէ հաւանութիւն տրուած ըլլալու լուրը կանխահաս է, սակայն քիչ ատենէն բարձրագոյն կարգադրութեան մը պիտի յանգի։

ԱՆԱՏՈԼԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԸԸՐ.— Անգլիական սեղանաւորներու խումբ մը ելմտական նախարարութեան դիմեր է՝ գնելու Ապտիւլ-Համիտէն կառավարութեան փոխանցուած Անատոլի երկաթուղիին տասնչորս հազար պարտաթուղթերը։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ. Նախարարութիւնը, ինչպէս յայտնի է, ձեռնարկեր կ'ընէ, որպէս զի հին ատենը նոյն պաշտօնարանին կողմէ գանազան տեղերէ փոխ առնուած դրամներուն տոկոսը հարիւրին եօթէն վեցի զեղչուի։ Այդ մասին ելմտական նախարարին և Փարոսներու վարչութեան միջև կատարուած տեսակցութեան պահուն կառավարութեան առաջարկութիւնը սկզբունքով լաւ ընդունելութիւն մը գտեր է, միւս կողմէ հեռագրով Կ. Պոլիս հրաւիրեր է բուն իսկ փոխատուութիւնը կատարող սեղանաւորներուն փոխանորդը։

ՆՈՐ ՀԱՄՈՑԹՆԵՐ.— Ինչպէս կը յիշուի, առաջարկութիւն մը եղած էր՝ տէրութեան նաւթոյները տարին չորս միլիոն ոսկի աւելցնելու համար։ Ելմտական նախարար Շավիտ պէյ այդ մասին սա յայտարարութիւնը ըրեր է Թանինի մէկ ներկայացուցիչին.—«Երեսփոխանական ժողովին որոշմամբ, գրութիւն մը ուղղեցինք խնդրարկուին, ըսելով որ իր առաջարկած պայմանները ընդունուած են և թէ պէտք է ներկայանայ և բացատրէ թէ ի՞նչ է իր դտած միջոցը։ Ատոր չհամաձայնեցաւ և իր ուղած ձեւով յանձնառութեան գիր մը պատրաստեց ու ղրկեց՝ ստորագրելու համար։ Երբ տեսայ թէ Երեսփ. ժողովին որոշմանը ու պաշտօնարանի մը յայտարարութեան հանդէպ այդքան լիրբ ընթացքի մը կը հետեւի, թուղթը մէկ կողմ նետեցի։ Այս է խնդիրը։»

ՕՍՄ. ՔՈՄԻԹԷՆ.—Թանին կ'իմանայ թէ Օսմ. Մ. ու Յ. Քոմիթէին Սելանիկի մէջ գումարուող համաժողովին կողմէ որուելիք որոշման մը համաձայն, այդ Քոմիթէին բոլոր ճիւղերէն իւրաքանչիւրը գիշերային դասեր պիտի հաստատէ, մասնաւոր վարժարան մը իր հովանաւորութեանը տակ պիտի առնէ և կրթութիւնը տարածելու պիտի աշխատի. աղքատասէր ընկերութիւն մը պիտի կազմէ և աղքատներուն բժշկական ձրի քննութիւնը և դարմանումը պիտի ապահովէ։ Այդ որոշմանց անսասող ճիւղերը պիտի ջնջուին և Քոմիթէին կեդրոնին կողմէ պիտի չճանչցուին։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ Խորհուրդը երէկ գիշերուան իր նիստին մէջ խորհրդակցութիւն կատարեց հեռաւեալ խնդիրներուն վրայ.— Ա. Մախսուսէի վարչութեան տեղ կազմուելիք օսմ. ընկերութեան պայմանագրութիւնը և յանձնառութեան գիրը, Բ. Աանայի նահանգին մէջ ուռոզման գործողութեանց ձեռնարկելու համար փոխառութեան մը կնքումը և Գ. Մինչեւ հինգ տարի խճուղիներու շինութիւնը բոլոր նահանգներուն մէջ։ Խորհուրդը նաև խորհրդակցեցաւ Անատոլի նահանգաց մէջ աւազակներու հալածման ու նուաճման համար հրատարակուելիք օրէնքին վրայ։ Խորհուրդը նաեւ քննեց Ճանէթի խնդրոյն առթիւ ներկայացուած քարտէսները ու տեղեկագիրները։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատունը, երէկ, պաշտօնապէս ծանոյց արտաքին գործոց նախարարութեան թէ Զարը սեպտեմբեր 23ի, 24ի և 25ի օրերէն մէկը պիտի ընդունի Լիվատիա երթալիք օսմ. պատուիրակութիւնը։ Եպարքոսը ու արտաքին գործոց նախարարը այդ մասին խորհրդակցեցան։ Պատուիրակութիւնը, որուն պետն է արտաքին գործոց նախարար Ռիֆաթ փաշա, երկուշաբթի ճամբայ պիտի ելլէ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Բ. Դուռը, Պուլկարիոյ դեսպանին մէկ առաջարկութեանը պատասխանելով, գրաւոր պէս ծանոյց թէ կ'ընդունի երկու երկրներու մէջ գտնուող առեւտրական գործակալութեանց հիւպատոսութեան վերածուիլը, բայց մինչեւ որ հիւպատոսական պայմանագրութիւնը կնքուի, պուլկարական հիւպատոսները պիտի չկրնան օգտուիլ «Բարիդիւլասիոն»ներու տրամադրած այն առանձնայնորհումներէն զորս կը վայելեն միւս տէրութեանց հիւպատոսները։

ՍԸՐ ՊԱՊԻՆԿՈՐՆ ՍՄԻԹ. Օսմ. Ազգային Պանքային ընդհանուր տնօրէնը, երէկ, Բ. Դուռը գնաց և օսմ. կառավարութեան կողմէ կնքուելիք եօթը միլիոն ոսկիի փոխառութեան մասին տեսակցեցաւ Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՍԸՐՄՆՅՈՒ ՅՈՐԵՆ.—Եենի Կազէթա կ'ըսէ թէ Անատոլի զանազան վայրերը սերմնցու ցորեն բաշխող մարմինները պէտք եղածին պէս չեն քներ գիւղացիներուն կարօտութիւնները և երբեմն չատ կարօտները կը զրկուին այդ ցորենէն. իսկ այնքան կարօտ չեղողներուն ալ պէտք եղածէն աւելի կը տրուի։ Կ. Պոլիս գտնուող Անատոլի երեսփոխաններէն ոմանք այդ մասին տեղեկութիւն հաղորդած են ներքին գործոց նախարարին, որ ծանոյց որոնց որ անկէ իսկոյն քննութեան ձեռնարկելով անիրաւութիւններ եթէ երեւան հանուին, անմիջապէս դարմանել և ապագայ վերջն ալ բաշխման գործը խիստ արդարութեամբ ու անկողմնակալութեամբ կատարել։

ՍԸՎԱԶԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ.— Լա Թիւրքի երէկ ծանուցած էր թէ Սըվազի կուսակալ Նազըմ փաշայի վրայ մահափորձ մը կատարուած է։ Ներքին գործոց նախարարը այդ մասին հեռագրով տեղեկութիւն ուղեց Սըվազէն և պատասխան ստացաւ թէ այդ լուրը անհիմն է։

ՏԷՐՍԻՄԻ ՎԻՃԱԿԸ.— Դ. զօրաբանակին հրամանատարը հեռագրած էր որ Տէրսիմի մէջ անդորութիւնը վերահաստատուած է բոլորովին։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը գրեց Եպարքոսին, որպէս զի բարենորոգմանց ձեռնարկելու համար պէտք եղածը ի գործ դրուի։

ԱՐՏՈՐԱԿԱՆՆԵՐ. — Զինուորական ատեանին կողմէ դատապարտուած քառասունմէկ հոգի, երէկ, իրենց ազգորակայրերը ղրկուեցան՝ Ափրիկեան Տրիպոլիս և այլն։ Ատոնց մէջ կայ երբեմնի լրագրապետ Պապա Թահիր։

ԱԼՊԱՆԻԱ.— Ճավիտ փաշա, հեռագիր մը ուղղելով ձեռնհաս պաշտօնարանին, ծանուցած է թէ Լուսայի ապատակները կատարելապէս նուաճուած ըլլալով, նոյն տեղը անդորութիւնը բացարձակ կերպով հաստատուեր է, որով Ճավիտ փաշա Բրիզրէնա վերադարձեր է։ Օսմ. զինուորներուն հետ կատարուած վերջին ընդհարումներու միջոցին Լուսայցիները բաւական կորուստ ունեցեր են։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ.— Իզմամ կ'ըսէ թէ առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնարանին մէջ մեծ դործունէութիւն կը տիրէ Անատոլի և Բուսիլի կողմերը երկաթուղիներու շինութեան ձեռնարկելու համար։ Սամսունէն մինչեւ Սըվազ և անկէ մէկ կողմէն մինչեւ Եուսուրթալը ու միւս կողմէն մինչեւ Մուսուլ շինուելիք երկաթուղիին համար, Ամերիկացիներէն զատ, տասը ուրիշ դիմում ընողներ ալ կան։ Ատոնց մէջ է Ամերիկայի Ռոքֆելլերի քարիւղի սէնտիքատն, որուն գլխաւոր նպատակէտը կը կազմեն գիծին անցնելիք տեղերուն քարիւղի հանքերը։ Պանարմա-Սոմայի երկաթուղիին խնդիրը տասնհինգ օրէն պիտի աւարտի։ Սամսունէն Սըվազ ալ գիծ մը շինելու մասին խորհրդակցութիւն կը կատարուի։ Ինչպէս յայտնի է, այդ գիծին համար ժամանակին առաջնութեան իրաւունք տրուած է Ռուսիոյ։ Այդ խնդիրն ալ կարգադրուելու վրայ է երկու տէրութեանց միջև։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅԱՌՈՆ.— Բ. Դրան հետ կատարուած բանակցութիւններով որոշուեցաւ առայժմ հիւպատոսական պայմանագրութիւն մը կնքել Թուրքիոյ և Յառոնի միջև։

ԵԷՄԻՆ.— Վեց վաշտ զինուորներ, երէկ, եէմէն ղրկուեցան։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ.—Օսմ. Պանքային, Տոյչէ Օրիէնդ Պանքի և Սելանիկի Պանքային տնօրէնները առաջարկութիւններ ըրին քաղաքապետութեան՝ կնքուելիք մէկ միլիոն ոսկիի փոխառութեան մասին։

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ-ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԵՒ ԱԶԱՏԱԿԱՆՆԵՐԸ.— Լա Թիւրքի վերապահութեամբ կը ծանուցանէ թէ Սելանիկի մէջ գումարուող Օսմ. Մ. ու Յ. Քոմիթէին համաժողովը նկատողութեան առեր է պահանջուած հաշտութիւնը՝ նոյն Քոմիթէին և ազատականներու պետ Իսմայիլ Բէյմալ պէյի միջև։

ՅՈՅՆԵՐԸ ՈՒ ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐԸ.— Տէրքոսի, Սիլիվրիի ու Թիրոլոյի յոյն մետրոպոլիտները Ֆէնէրի Պատրիարքարանին տեղեկագրեր են Պուլկարներուն արարքները և յունական գիւղերուն ենթարկուած վտանգը։ Պուլկարիոյ Էկզարքարանին գործակալները ամէն ջանք կ'ընեն օրթոդոքսները Էկզարքարանին իրաւասութեանը ենթարկելու համար։

ՌԱՆՏԵՐԸ.— Ներքին գործոց նախարարութիւնը որոշեց հինգ տարուան միջոցին օսմ. երկիրներուն մէջ կեդրոնական հինգ բանտ կառուցանել նոր դրութեամբ։ Հիմա գտնուածներէն մէկ քանիներն ալ պիտի նորոգուին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԱՑ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Պատրիարքին հրաժարման խնդիրը երկնցնալով երկնցաւ։ Նախարարաց խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ որոշումը տուեր լմնցուցեր է։ Բայց ատիկա դեռ անծանօթ է մեզի։ Ո՛վ գիտէ ինչ է։ Սակայն, ամենեւին տարակոյս չկայ թէ անիկա մէկն է այն կարգադրութիւններէն որոնք լիուլի գոհացում չտալով հանդերձ՝ կնճիռը մէջտեղէն բառնալու յատկութիւնը ունին։ Իտարէի մասլահաթի դրութիւնը, որ հին բէժիմին հոգին եղաւ, դեռ առանցքը կը կազմէ ներկայ դրութեան ալ բոլոր գործերուն, և կէս-միջոցներով խընդիրներ լուծելու սիստէմը այնքան ի պատուի է որքան տակաւին ոտքի վրայ են կարգ մը պաշտօնական սովորութիւններ, տիրող տարրին ուղղութիւնը անցած, որոնց գոյութիւնը յաւէտ անհաշտ է սահմանադրական բէժիմի մը հետ։ Այդ սովորութեան ակներև ապացոյցներէն մէկն է այն եղանակը, որով կը կարգադրուի հայոց պատրիարքին հրաժարման հարցը։ Զգէնգումը լաւագոյն միջոցը կը համարուի նուազագոյն զիչումով խնդիրը փակելու համար։ Կը հաշուուի թէ ցորչափ խնդիր մը երկարի, անոր սուր հանգամանքը կը պակսի. առաջին վայրկեանի տրամադրութիւնը նոյնը չի մնար յաջորդ վայրկեանին. իսկ օրեր անցնելով բոլորովին կրնայ փոխուիլ։ Օրինակի համար, հայոց պատրիարքը իր հրաժարականը մատուցած առաջին օրերուն՝ դէպքերուն տպաւորութեանը տակ՝ կրնար չափազանց intransigeant ըլլալ. բայց հետզհետէ, ջիղերու և միտքի հանդարտութեան չնորհիւ, տրամադրութիւնները կը փոխուին. գործին մէջ աւելի հաշիւ, շրջահայեցութիւն, խոհեմութիւն եւայլն կը մտնեն, և օրին մէկն ալ կը նայիս որ ո՞ւր է ան յամառ, անվերածելի մարդը. կ'ընկրկի բոլոր գիծերուն վրայ ու աննշան փոխարինութիւնով մը իր ամբոխը կը դառնայ։ Այս սիստէմը ահագին յաջողութիւն գտած է հին ատենը, և այժմ ևս իր կուսակիցները ունենալով՝ կը շարունակուի... և սակայն յաջողութեան հաւանականութիւնները մեծ մասամբ պակսած են հիմակ։ Դոնէ Դուրեան պատրիարքին հետ, որուն ջիղերը նոյն լարուածութեան մէջ կը տեւեն, այս քաղաքականութիւնը կատարեալ ձախողուածի մը վիճակեցաւ այս անգամ։ Մարդը ոտք կոխեց, իր պահանջներուն արդարութեանը վրայ պնդելով։ Եւ կառավարութիւնը կրկնապէս նեղ դրութեան մը մատնուեցաւ. Կիլիկիոյ հայութեան անպատասխանատուութիւնն հռչակող պաշտօնական յայտարարութենէն ետքը, ոչ միայն Ատանայի պատերազմական ատեանին ու իր մէջ անջատման խրամ մը բացաւ, այլ և անոր վճիռներուն արդար հանգամանքը կասկածի տակ դրաւ. սակայն պատերազմական ատեաններու վճիռները բեկանելի չեն, արդարութիւնը որքան ալ ոտնակոխ եղած ըլլայ, կ'ըսեն։ Հիմակ կառավարութիւնը ինչպէս դուրս ելլայ այն անելէն ուր ինկած է. եթէ իրաւունք տայ Պատրիարքին և ուզէ գոհացնել անոր պահանջները՝ պատերազմական ատեանները սուտ հանած պիտի ըլլայ, հարկ պիտի ըլլայ նորէն դատաստանի ենթարկել յայտնի ոճրագործներ, որոնց յանցապարտութեանը այնքան համոզուած է կառավարութիւնը որքան անշուշտ զանոնք անպարտ արձակող ատեանները, որքան համօրէն աշխարհ նոյն

իսկ իրենք՝ ոճրագործները։ Անոնց ոճրին մէջ մեղմացուցիչ պարագայ գոյութիւն չունի։ Աշխարհիս վրայ ո՛ր դատարանը որ հանես այդ չարագործները, դատապարտութիւնին անխուսափելի է։ Ատանայի ատեանը պատերազմական ըլլալով բացառիկ ատեան մըն է և հետեւապէս արդարութիւնը ըմբռնելու իր ձեւն ալ տարբեր ձեւ մըն է։ Պատիրարքը, ինչպէս յայտարարուեցաւ, բացարձակ և կտրուկ է իր պահանջումին մէջ. անպարտ արձակուած ոճրագործներուն պատժումը՝ արդարութեան հիման վրայ. այլապէս իր աթոռը չպիտի դառնայ. ու թէեւ աշխարհիս ամէնէն արդարամիտ նկատուած կառավարութեան՝ Անգլիոյ ամէնէն լուրջ ու արդարասէր թերթը Թայմզ թելադրէ Հայոց Պատրիարքին որ արդարութեան պահանջումին մէջ շատ առաջ չերթայ և գործը անուշ տեղը կապէ, Դուրեան Սրբազան չատ տրամադիր չ'երեւնար անգլիական այս չափազանց արդարամիտ՞. յորդորին հետեւելու։ Ամէն պարագայի մէջ, հեռաքրքրական պիտի ըլլայ այն լուծումը զոր այսչափ կնճռներուն մէջէն կառավարութիւնը պիտի տայ ներկայ խնդրին։ Լաւ է որ միանգամ ընդ միշտ վերջ մը դնայ այս անորոշ, հիւանդոտ, ձգտուած կացութիւնը, որուն երկարաձգումը բնաւ ձեռնտու չէ ո՛չ օսմ. ընդհանուր հայրենիքին և ոչ ալ ի մասնաւորի մեր ազգային շահերուն։

ԵՐՈՒԽԱՆ

ԱՂԹԱՄԱՐԻ ԽՆԴԻՐԸ

Աղթամարի Կաթ. Տեղապահ Դանիել վրդ. Զատոյեան մեզ կը հաղորդէ պատճենը այն տեղեկագրին զոր Վանայ խառն ժողովը վերջերս ղրկած է Պատրիարքարան.

Վերջերս կարգ մը ատայօդ տեղեկութիւններ ու զրպարտութիւններ տարածուած տեսանք հասարակութեան մէջ, որոնց մինչեւ իսկ արձագանգ տուաւ Պոլսոյ մամուլին մէկ մասը. թէ՛ հասարակութեան և թէ գայթակղեալ անձերու միտքը բուժելու նպատակով՝ սոյն տարածայնութիւններ քննուեցան Ս. Աթոռոյս խառն ժողովի վերջի նիստերի մէջ (Օգստ. 27—30), որոց արդիւնք փութանք տեղեկագրել Ձեր ամենապատիւ Սրբազնութեան։

Գլխաւոր ամբաստանութիւնը որ կը ծանրանայ Ս. Աթոռոյս վարչութեան վրայ, կը կայանայ այն բանի մէջ, որ իբրեւ թէ եկեղեցական մեծագին սպասները ծախսուած ըլլան մասնաւոր անձերու կողմանէ, և յումպէտս գործածուած։

Արդ, նախ և առաջ կը յայտարարենք, որ ներկայ պաշտօնավարող ժողովականներ ընտրուած 1908 Դեկտեմբերին, որ և է խաչ, սպաս, կամ արծաթ վաճառած չեն, իսկ քննելով տոմարները, ստուգեցինք, որ արծաթներու վաճառման հետեւեալ որոշումներ եղած են, ժամանակագրական կարգով։

Ա.— Վաճառուած, ոսկերիչ Գալէմքարեանին, վանեցի, 1450 տրմ. հանգուցեալ Խաչատուր կաթողիկոսի ձեռամբ, 1891 թուին։

Բ.— Վաճառուած արծաթ, 1000 տրմ. Տիգրան Յովհաննէսեան և Հաւսէան Գրիգոր ազատների ձեռամբ (անդամք քաղաքական ժողովոյ) Ս. Աթոռոյն Աղթամարայ, որոշմամբ խառն ժողովոյ, ընդ նախագահութեամբ Տ. Յովսէփ Ս. Եպիսկոպոսի 1905 թ. Յուլիս 12։

Գ.— 1908 թուականի Աղթամարայ ոմբակոծութեան հետեւանքով, կողոպտիչ զօրաց ձեռքէն Պոլսոյ վարդապետ Կարապետեանի ջանքերով ետ առնուած ջարդուած արծաթեղէններ 4190 ղրշ.ի ըստ հաշուետոմարի՝ վաճառուած Աւետիս աղա Կոսօյեանին, ի Վան։

Արդէն իսկ, ինչպէս կը տեսնենք պատրիարքարան ուղղեալ 1907 մայիս 13 թուականի տեղեկագրէն, ստորագրութեամբ Յովսէփ Ս. եպիսկոպոսի, Աթոռոյս սպասներու մեծագոյն մասը կողոպտուած են զօրքերու ձեռքով, իսկ ետ առնուած, ջարդ ու փշուր եղած արծաթեղէններու մէկ մասը ծախսուած է, ինչպէս յիշատակուեցաւ վերեւ, նախորդ քաղաքական ժողովի որոշումով։ Իսկ մնացորդը, ինչպէս նաեւ կարգ մը իրեր, որ աղատուած էին զօրքերու յափշտակիչ ձեռքերէն շնորհիւ այն հանգամանքին որ առանձին տեղ դրուած էին, կը գտնուին Յովսէփ Ս. եպիսկոպոսի խնամքին ներքև։ Յարդ խառը ժողովը իրաւունք համարած չէ իրեն, վաւերացուած չը լինելուն համար՝ ցուցակագրելու դայն։ Առաջիկային, երբ առիթ ունենայ արձանագրելու, ցուցակէն մի օրինակ ևս կը ղրկէ ի պատրիարքարան։

Ամփոփելով մեր գրութիւնը, հարկ կ'դատենք չեշտել վերջին, որ մեր պաշտօնավարութեան շրջանին մէջ, ծախսուած չէ՝ ո՛չ արծաթեղէն սպասք ու ոչ խաչ։ Բոլոր այս տարաձայնութիւններու աղբիւրը պէտք է փնտռել այն հանգամանքին մէջ, որ կարգ մը անձնաւորութիւններ, որոնք տիրող նոր կարգերու չնորհիւ անկարող են այլևս շահագործել ըստ առաջնոյն վանքի հողերը և հասոյթները ծառայեցնել ըստ հաճոյս, այս կարգի զրպարտութիւններ կ'յօրինեն վարկաբեկելու համար ներկայ ժողովականներ, այն յուսով, որ թերևս յաջողին զզուեցնել և հեռացնել զանոնք, Աթոռոյս մատակարարութիւնը վերջին ձգելով իրենց ագահ ձեռքերուն մէջ։

Այս բանին համոզուելու համար կ'բաւէ բաղդատութեան դնել Արքէն վարդապետ Մարգարեանի ներկայացուցած հաշիւները այն մանրակրկիտ եւ խղճամիտ հաշիւներու հետ, որ ուղարկուած է Պատրիարքարան վերջին տարիներս։ Առաջ. Արքէն վարդապետի օրով եկեմուտի հաշիւը կ'հասնէր ամենաչատ 200 լիրայի, որ կը ծախսուէր արդէն միաբանութեան տարեկան պէտքերուն։ Իսկ հիմա թափուած ջանքերու շնորհիւ կ'հասնի մօտաւորապէս 1000 լիրայի, որով կ'պահուի մեր օրբանոց դպրոցը 70 աշակերտներով, 6 ուսուցիչներով։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ.—Նախարարաց Խորհուրդը երէկ գիշերուան նիստին մէջ, որ տեւեց մինչեւ ուշ ատեն, Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարականի խնդրով զբաղեցաւ, տրուած թագրիրը նկատողութեան առնելով։ Կատարուած խորհրդակցութենէն յետոյ որոշում մը տրուեցաւ, որ դատական նախարարութեան միջոցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի պիտի հաղորդուի։ Ազգ. վարչութեան կողմէ Ս. Պատրիարքին պիտի ներկայացուի կառավարութեան պատասխանը, որ եթէ գոհացուցիչ նկատուի, Դուրեան Սրբազան իր պաշտօնին գլուխը պիտի անցնի։ Իսկ եթէ անբաւական համարուի որոշուած պատասխանը, Դուրեան Սրբազան ետ չպիտի առնէ իր հրաժարականը, և Երեսփ. Ժողովը նիստի պիտի հրաւիրուի, վճռական կարգադրութիւն մը ընելու համար։ Եթէ երբեք Երեսփ. Ժողովը գոհացուցիչ դատէ կառավարական պատասխանը, հետևարար, հրաժարած Պատրիարքը նորէն ստանձնէ իր պաշտօնը։ Հակառակ պարագային, եթէ անգոհացուցիչ համարուի պատասխանը, Երեսփ. Ժողով, Վարչութիւն ու իր բոլոր տեսուչ խորհուրդները, և նոյն իսկ գաւառական բոլոր Առաջնորդները պիտի հրաժարին։

ԱՏԱՆԱՅԻ և ԱՆԹաքիոյ Պատ. Ատեանները հետեւեալ վճիռները արձակած են.— Տանըհինգ տարուան բանտարկութեան՝ պարսկահպատակ Միրզա Մէհմէտ, որ Ատանայի ջարդին ատեն հայ աղջկան մը պատիւը բռնաբարած էր։ Երեքական տարուան՝ Ատանացի չէյխ Ալէքտին, ձիավար Իսա, ագարակապան Քէլ Մուսթաֆա, Սօֆը, Ճէպպար և Հասան չաւուշ, որոնք խուժանային ջարդերուն օգնած էին։ Տասնըհինգ տարուան՝ կեսարացի Քէլ Գատիր և պայտագործ Հաճի Ալի, որոնք Եէնի Խան ապաստանած յիսուն Հայեր սպաննած էին։ Անպարտ արձակուած են Սաատէտտին և Տարէնտեցի Պէքիր։ Տասնըհինգ տարուան՝ Անմէտ, որ Թարսուսի Հէքլէ գիւղէն Յակոբ Աւետիքեանը սպաննած էր։ Տասը տարուան՝ Քէօր Գայմազամ Մէհմէտ, և երեք տարուան՝ Օսման, որոնք յիշեալ Հայուն սպանութեան մեղսակից են։ Տասնըհինգ տարուան՝ ատամնաբոյժ Մխիթարեան, դերձակ Յակոբ և Մէհմէտ։ Երեք տարուան աքդանցի տէրվիշ Մէհմէտ, Ատանայի Ջարդին մասնակցած ըլլալուն համար։ Տասնըհինգ տարուան՝ Քէօր Հասան, որ Թարսուսի մէկ ագարակին մէջ երկու հայ սպաննած էր առանց կանխամտածութեան։ Տասնական տարուան՝ Ճումա և Ալի, իբր մեղսակից յիշեալ երկու Հայերուն սպանութեան գործին մէջ։ Տասնըհինգական տարուան՝ փախստական Մուսա և Ապտուլլահ, որոնք լեռ ապաստանած Քէչիշեան Աւետիքը սպաննած ու եղբայրը՝ Մանուկը վիրաւորած էին։ Երեքական տարուան՝ Իպրահիմ և չարագործ Անմէտ։ Երեքական տարուան՝ փախստական կաչեվաճառ Մեսրոպ և Խաչատուր, որոնք Ցաթմանունն կինը և Հիւսէինը ու Բաժաղանը վիրաւորած և սպաննած էին։ Երեքական տարուան՝ Հալէպէն զինուոր Թահիր ու Պիլանէն Մէհթան, որոնք չէին յաջողած իրենց մտադրած հրձիգութիւնը ընել։ Եօթնական տարուան՝ Զէքի, Ապտօ, փրոսպան Խալիլ, Պիհան, Իսքէնտէր, Թէնէքէճի Ցաղրը, Անթաքիոյ խուովութեանց մասնակցած ըլլալնուն համար։ Հինգական տարուան՝ Քեազիմ, Շէվքէթ, Սիվրի Հիւսէին, Տուրմբշ։ Երեքական տարուան՝ Շաքիր և Իսմայիլ։ Երկուքական տարուան՝ Զափար Ալի, Զէքի, Խալիլ, Ալի, Տուրմբշ և Ռիֆաթ։ Այս դատապարտեալներուն վճիռները վաւերացուած են կայս. իրատէով։

ԱՏԱՆԱՅԻ մէջ կախուած երեք եղբայրներուն մայրն ու քոյրը աղերսագիր տուած էին Սուլթանին, խնդրելով որ պատժուին իրենց զաւակներուն և եղբայրներուն մասին սուտ վկայութիւն տուողները։ Սուլթանը կարդալէ յետոյ այդ խնդրագիրը, նախարարապետին ղրկեր տուած է զայն։ Հիւսէին Հիլմի փաշա ալ Պատերազմական նախարարութեան յղած է խնդրագիրը, որպէս զի նոր քննութեամբ մը կարեւորը տնօրինուի։

ՈՂՈՂՈՒՄ ԱՏԱՆԱՅԻ ՄԷՋ.— Վերջերս պատահած ողողումին հետեւանքով կարգ մը տուներ փլած և բնակիչները բացը մնացած են։ Կուսակալութեան կողմէ եղած խնդրանքին վրայ, կառավարութիւնը որոշեց հարկ եղած օգնութիւնը հասցնել արկածեալներուն և իւրաքանչիւր վնասուած տունի համար 12ական ոսկի յատկացնել։

ԱՏԱՆԱՅԻ փոխ-կուսակալ Ճէմալ պէյ, իրեն տեղ փոխանորդ կարգելով հաքիմը, քննական պատոյի ելած է Համիտիէ, Զօք-Մարզուան, Էրզին, Օսմանիէ, Պաղչէ և Սիսի ճամբով Ատանա պիտի դառնայ։ Ձերբակալուած է Եուսրու անուն չարագործը, որ երկու անգամ զինուորութենէ փախած և շատ մը ոճիրներ գործած է։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ, իր երեքշաբթի նիստին մէջի կատարած խորհրդակցութեանց համաձայն, պաշտօնագիր մը ուղղելով Մայր-Դիւանին, յայտնած է թէ Պատրիարքական հրաժարականին վերաբերեալ բանակցութիւնք տակաւին վերջնական ելքի մը յանգած չըլլալուն, բաւնաւոր կը դատէ որ Ազգ. Ժողովը՝ փոխանակ այս ուրբաթի՝ յաջորդ շաբթու գումարուի։ Հետեւաբար, կը ծանուցուի Երեսփոխան Տեարց՝ թէ Ազգ. Ժողովոյ յառաջիկայ նիստը տեղի պիտի ունենայ Սեպտ. 25ի ուրբաթ օրը։

Տ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ա. ԳԱՀ. ՄԿԸՐԵԱՆԻ յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ, երէկ, Բերայի Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ։ Մայրաքաղաքիս գրեթէ բոլոր քահանաները ներկայ էին։ Եպիսկոպոսներ ու վարդապետներ ալ կը մասնակցէին յուղարկաւորութեան։ Հմայեակ եպիս. պատարագեց ու դամբանական խօսեցաւ։ Օծման արարողութիւնը կատարեցին Տ. Գրիգորիս և Տ. Գէորգ արքեպիսկոպոսները։ Մեռելական արարողութիւններէն յետոյ թափօր կազմուեցաւ և Թագսիմի Ս. Յարութիւն եկեղեցին տարուեցաւ դագաղը, ուր հոգեհանգստեան արարողութիւն կատարուեցաւ։ Յետոյ դագաղը չոգենաւ առաջնորդուեցաւ, Պարիզակ փոխադրուելու համար, ուր իր երէցկնոջ քով պիտի թաղուի հանգուցեալ քահանային մարմինը։

ԴԱՀԻՐԻԻ Քաղաքական ժողովն իր վերջին նիստերուն մէջ հետեւեալ խնդիրներով զբաղած է.

1º Վսեմ. Պողոս փաշա Նուպարի Տայիրէէն ղրկուած հաղորդագրի մը համեմատ Պուլաքի երկաթ. վարժարաններու գեղին տարածութիւնն է 3000 քառակուսի մեթր և գեղին ու յիշեալ երկու շէնքերուն ամբողջ արժէքն է 1,665,244 եգ. ղրուշ ողջ ու 36 փրդ. ինչպէս հրատարակուած է արդէն, դեղին սեպհականութիւնն դատի առարկայ եղած է Սաքաքինի փաշայի ու Եգիպտական կառավարութեան միջեւ։ Այս պատճառով արժէքին մէկ մասը դեռ վճարուած չէ Սաքաքինի փաշայի, որմէ Վսեմ. Պողոս փաշա գնած է զայն և նուիրած Ազգին՝ եռաքէն վրան կառուցանել տուած կրկին շէնքերով։ Վսեմ. Պողոս փաշա յայտարարած ըլլալով որ, դատը վերջանալուն, ինք իր անձնական քսակէն շահող կողմին պիտի վճարէ գեղեղին ցարդ անվճար մնացած մասին գինը, որ վերոյիշեալ գումարին մէջ ամփոփուած է, ընդհանուր ժողովոյ արդէն տուած որոշման համեմատ նոյն գեղեղին ու շէնքերն իրենց արժէքով Առաջնորդարանի տոմարաց մէջ պիտի նշանակուին իբրեւ ազգային սեպհականութիւն։ Եգիպտական կառավարութիւնն հաճած է խոստանալ որ յիշեալ դատը չահելուն գեղեղին արժէքը Ն. Վսեմութեան հետ հաշուակցի ա՛յն գնով որ Սաքիքինի փաշային հետ սակարկած է։

2º Եգիպտոսի երեք հայ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը՝ պատասխանական հեռագիր մը ուղղած էին Սելանիկի Միութեան և Յառաջդիմութեան Գոմիթէին և ի մէջ այլոց բողոքած ա՛յն անհիմն ամբաստանութեան դէմ թէ Հայերն ալ պատասխանատուութիւն ունեցած են Ատանայի աղէտալի դէպքին մէջ։ Այդ հեռագիրը ետ եկած է ներքևը ծանօթութեամբ մը թէ Հայոց պատասխանատուութիւնը գործքով հաստատուած է ևն, ու բողոք ունեցողները կրնան տեղեկանալ կառավարութեան դիմել, որ իր գործողութիւններուն մէջ անկախ է. ծանօթութիւնը կնքուած է գոմիթէին կնիքովը։ Ի՛նչ ի՛նչ նկատումներով այդ գրութիւնը Պոլսոյ Ս. Պատրիարքին ղրկելու արժան դատուեցաւ։

3º Աղքատախնամ ընկերութեան չաբաթական վիճակահանութեան վերաբերեալ բոլոր նախապատրաստական գործողութիւններն ու ձեւակերպութիւնները աւարտած ըլլալով՝ սեպտ. 6/19 ի կիրակի օրէն սկսեալ, այդ վիճակահանութիւնը շաբաթը անգամ մը տեղի պիտի ունենայ հրապարակային կերպով։

4º Վարժարանի մէկ քանի պաշտօնեաներու չուրջ բողոքներ տեղի ունեցած ըլլալով, առժամեայ հոգաբարձութիւնը լուրջ քննութեան մը պէտքը զգացուցած և յարմար դատած էր որ վարժարանի բացումը քիչ մը ժամանակի համար յետաձգուի. հոգաբարձութիւնը նոր պաշտօնագրով մը կը հաղորդէ թէ վերաբացումը մօտալուտ է։

Ժողովը ասոնցմէ դուրս զբաղեցաւ նաեւ աղքատաց հոգաբարձութեան, գաղթականութեան, ժառանգութեան և այլոց վերաբերեալ բազմաթիւ խնդիրներով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ.— Այսօրուան Լա Թիւրքիի մէջ կը կարդանք. «Բոլիբիէ Քորէսբոնտենց կ'իմանայ թէ հայ յեղափոխականներ, այս օրերս, գաղտնի Համաժողով մը կը գումարեն Վառնայի մէջ։ Ռուսիոյ, Թուրքիոյ, Ֆրանսայի և Ամերիկայի հայ յեղափոխական քոմիտէներէն պատգամաւորներ կը մասնակցին Համաժողովին։ Կ'ըսուի թէ Համաժողովը վիճաբանած է սա կէտին վրայ թէ հայ յեղափոխականները ի՛նչ դիրք պէտք է բռնեն Թուրքիոյ նոր կացութեան հանդէպ։»

ՄԱՐԱՇԻ առաջնորդ Մկրտիչ եպիս. նպաստ կը խնդրէ Ազգ. Պատրիարքարանէ, Ֆրնտրճագի և կէօքսուի մէջ տիրող թշուառութիւնը պարզելով։

ՌՈՒՍԻՈՅ Զարը «Այլեքսանդր Նէվսքի» պատուանշանը տուած է Ս. Հայրապետին իր օծման հանդէսին օրը։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Հանգուցեալ Տօքթ. Ստեփան էֆ. Նալպանտեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են. Տէր և Տիկին Յակոբ Դուլումճեան ի Պաղտատ 324 ղրշ. Տէր և Տիկին Խոսրով Դուլումճեան ի Պաղտատ 540 ղրշ.։

— Հոգաբարձութիւնս ներկայիս կը ծանուցանէ թէ Հիւանդանոցիս կալուածներէն Եէնի-Գարու Պոսթանի մէջ Մարքոյին պարտէզին կից Օրթա փողոց երկաթուղիի գծին վրայ գտնուող թիւ 40 և կրկին 40 իրարու կից երկու փոքրիկ տուները ըստ հրահանգի Տնտեսական Խորհրդոյ աճուրդի դրութեամբ ի վաճառ հանուած են։ Ուստի գնել փափաքողները կը հրաւիրուին մինչեւ հոկտ. 15 ամէն օր դիմել ի գրասենեակս ժամը 3էն մինչեւ 11 (Ք. Թ.)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ. Դուխոն Լուսինեանի Ֆրանսայէ ընդարձակ պատկերազարդ բառարանի 33րդ պրակը. գին՝ 40 փարայ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՔԵՐ

ՌՈՒՐԻՋ, 29 սեպտ.— Մանտուտ Շէվքէթ փաշա, Ֆրանսացի օրագրողներու հետ տեսակցութեան մը մէջ, յայտարարեց թէ լաւագոյն ընդունելութիւնը գտած էր Գերմանիոյ մէջ, և թէ շատ լաւ սորված էր Թուրքիոյ զինուորական զարգացման համար։ Շէվքէթ փաշա նոյնպէս յայտարարեց թէ ինք զինուոր ըլլալուն, քաղաքականութեամբ չզբաղիր, և թէ օսմ. Սահմանադրութիւնը պիտի պաշտպանեն, մանը աչք առնելով։ Բայց Շէվքէթ փաշա յարեց թէ վախնալիք բան մը չկայ, երկիրը միացած և բոլոր ցեղերը հաշտուած ըլլալնուն համար։ Թուրք զօրավարը իվեր հանեց Թուրքիոյ եղբայրական զգացումները ազատական Ֆրանսայի նկատմամբ, ուր տպաստանած են առաջին ժէօն-Թուրքերը։ Փաշան այցելութիւն տուաւ Բիւթոյի աշխատանոցները, Ենվալիտը և զինուորական Թանգարանը։

ՐԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ — Մեծ յուզում կը տիրէ յեղափոխականներու չարունակական գլխատումներուն պատճառաւ։ Տումային Նախագահ Պ. Քոմիսաքոֆ տեսակցութեան մը մէջ յայտարարած է թէ այդ մահապարտիները բոլորովին անօգուտ էին, քանի որ գործուած ոճիրները չատնց մոռցուած էին։

ՊԵԼԿԱՐԱՏ.— Արքայական դերդաստանին դէմ դաւադրութիւն մը երեւան հանուեցաւ։ Այդ դաւադրութեան գլուխը կը գտնուի նախկին նախարար Կէնիք։ Դաւադիրներուն նպատակն էր Սերպիոյ գահուն վրայ Դարաեորկէվիչ գերդաստանին տեղ բաղմեցնել Քոնոթի դուքսը։

ՄԷԼԻԼԱ. (պաշտօնական).— Սուքուլ-Արպա բանակատեղին, այս առտու, արշալոյսէն առաջ, յարձակում կրեց 500 Մաւրիկներու կողմէ։ Այս վերջինները մինչեւ բանակատեղին ամրացած կէտերը յառաջանալով՝ սկսան գիրկընդխառն կռուիլ Սպանիացիներուն հետ, որոնք խոհեմութեամբ պատասխանեցին եղած յարձակումներուն, տիրող մթութեան պատճառաւ։ Սպանիացիները, թշնամիին կրակին տակ, հետազօտութիւն կատարեցին, որուն հետեւանքով՝ սեպտ. 6/19 ի կիրակի օրէն սկսեալ, այդ վիճակահանութիւնը շաբաթը անգամ մը տեղի պիտի ունենայ հրապարակային կերպով։

4º Վարժարանի մէկ քանի պաշտօնեաներու չուրջ բողոքներ տեղի ունեցած ըլլալով, առժամեայ հոգաբարձութիւնը լուրջ քննութեան մը պէտքը զգացուցած և յարմար դատած էր որ վարժարանի բացումը քիչ մը ժամանակի համար յետաձգուի. հոգաբարձութիւնը նոր պաշտօնագրով մը կը հաղորդէ թէ վերաբացումը մօտալուտ է։

Ժողովը ասոնցմէ դուրս զբաղեցաւ նաեւ աղքատաց հոգաբարձութեան, գաղթականութեան, ժառանգութեան և այլոց վերաբերեալ բազմաթիւ խնդիրներով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ.— Այսօրուան Լա Թիւրքիի մէջ կը կարդանք. «Բոլիբիէ Քորէսբոնտենց կ'իմանայ թէ հայ յեղափոխականներ, այս օրերս, գաղտնի Համաժողով մը կը գումարեն Վառնայի մէջ։ Ռուսիոյ, Թուրքիոյ, Ֆրանսայի և Ամերիկայի հայ յեղափոխական քոմիտէներէն պատգամաւորներ կը մասնակցին Համաժողովին։ Կ'ըսուի թէ Համաժողովը վիճաբանած է սա կէտին վրայ թէ հայ յեղափոխականները ի՛նչ դիրք պէտք է բռնեն Թուրքիոյ նոր կացութեան հանդէպ։»

ՄԱՐԱՇԻ առաջնորդ Մկրտիչ եպիս. նպաստ կը խնդրէ Ազգ. Պատրիարքարանէ, Ֆրնտրճագի և կէօքսուի մէջ տիրող թշուառութիւնը պարզելով։

ՌՈՒՍԻՈՅ Զարը «Այլեքսանդր Նէվսքի» պատուանշանը տուած է Ս. Հայրապետին իր օծման հանդէսին օրը։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Հանգուցեալ Տօքթ. Ստեփան էֆ. Նալպանտեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են. Տէր և Տիկին Յակոբ Դուլումճեան ի Պաղտատ 324 ղրշ. Տէր և Տիկին Խոսրով Դուլումճեան ի Պաղտատ 540 ղրշ.։

— Հոգաբարձութիւնս ներկայիս կը ծանուցանէ թէ Հիւանդանոցիս կալուածներէն Եէնի-Գարու Պոսթանի մէջ Մարքոյին պարտէզին կից Օրթա փողոց երկաթուղիի գծին վրայ գտնուող թիւ 40 և կրկին 40 իրարու կից երկու փոքրիկ տուները ըստ հրահանգի Տնտեսական Խորհրդոյ աճուրդի դրութեամբ ի վաճառ հանուած են։ Ուստի գնել փափաքողները կը հրաւիրուին մինչեւ հոկտ. 15 ամէն օր դիմել ի գրասենեակս ժամը 3էն մինչեւ 11 (Ք. Թ.)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ. Դուխոն Լուսինեանի Ֆրանսայէ ընդարձակ պատկերազարդ բառարանի 33րդ պրակը. գին՝ 40 փարայ։

ՏԷՐՈՒՊԷԻ ԷՔՍԹՐԱ ՄՈՄԵՐ

Տէրուպէի էքսթրա ընտիր մոմերը գնեցէք, որոնք ո՛չ ծուխ կ'արձակեն և ո՛չ կը վազեն։ Այդ մոմերուն պատրաստութեան համար մեծ խնամ տարուած է։ Գինն ալ աժան է։ Կը ծախուի գլխաւոր խանութպաններուն և Պոլսոյ, Բերայի ու Գալաթիոյ մեծ վաճառատուններուն քով։ Վաճառման կեդրոնատեղին է Պալըգ Բազար, Նէվշէհիր խան, թիւ 9, Բօրլօղլու և ընկերութեան մօտ։

Ընդհանուր գործակալ
75—23 Ս. ԱՄԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏՈՒՆ

Քիչ օրեն տպագրութիւնը կ'աւարտի հետեւեալ դասագրքերուն

Ազգային պատմութիւն.— Բազմաթիւ պատկերներով և Հին Հայաստանի գունաւոր քարտէսով. Ա. տարի, Կ. Յ. Բասմաջեանէ, 5 ղրշ.

Աշխարհաբար քերականութիւն.—Տարրական դասընթացք Ա. Բ. տարի պատկերազարդ, Յ. Դաղանճեանէ, 4 ղշ.

Նոյնին.—Միջին դասընթացք Գ. Դ. տարի պատկերազարդ, նոյն հեղինակէն 6 ղշ.

Le français. cours complet pour l'enseignement directe de la langue française. պատկերազ. 1. partie, 3 ղրուշ.

Le français 2. partie, 5 ղշ.

Ընդարձակ զրացանկ Պ. Պալենց գրատան Ա. մաս 5 ղշ. միայն մեր յաճախորդներուն ձրի։ 8

Ժամագիրք Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ 1909ի տպագրութիւն, 15 ղրշ.։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ, ԱՐԱՆՑ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂՈՅ ՀԱՄԱՐ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ

ԹԻՐԻՆԳ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՂԱԼԱԹԻԱ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ,		16/29 Սեպտ.
Օսմ.Գանա. Մէճիտէյ 4 %	Օ. Ո.	101 23½
Ամէնէն բարձր գին	»	101 26
Ամէնէն վար գին	»	101 23½
Բաւմէլի երկաթուղի գոյ	Ֆր.	192 37
Ամէնէն բարձր գին	»	193 —
Ամէնէն վար գին	»	192 37
ԲԱՑՈՒՄ,		17/30 Սեպտ.
Օսմ. Գանա. Մէճիտէ 4 %, Գ.Կ.	Օ. Ո.	101 26½
» » » ժամէ 5էն	»	101 26
Բաւմէլի երկաթուղի	Ֆր.	192 62
» » ժամէ 5էն	»	192 62
Գարտի Կ. Գալոյ	»	440 —
Անատ. երկաթ. Գարտի. Ա. սերի	»	524 —
» » » Բ. սերի	»	521 —
» » բժիշկներ.	Ա. Ո.	14 62½
Շէրքէթի Խայրիէ	»	— 38
Շէրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	1 32½
Օսմ. Ազահ. Ընկ.	»	4 40
Օսմ. Ծխախտ		17 10
Բրամուկ բաժնեթուղթ		8 57½
» Ժուլիանոս		4 50
» պարտեզներ		491 —
Թրանվայ	Ֆր.	79 —
Տէրքոյի Ջուրի Ընկ.		302 —
Գալիա Գարայարքեն		444 —
Մէհմէտ Գանգա	Օ. Ո.	6 30
Նէշիճ Քէօֆա Թրամ. բաժնեթուղթ	»	2 —
Սալտնիքի Գանգա		125 —
Գարտու առանձնաշնորհեալ		25 50
» ասվորական		24 50
Գարտի Իզմիրի		572 50
Լաւրիոն	Ֆր.	61 —
Զարթրբա	»	48 —
Քրեթի Ծոնիկ Էյիբոլէն հին		309 —
» » » նոր		255 50

ՇՐՋՍԲԵՐԱԿԱՆ

ԹԻ ՍԷՆԹԸՐԼԻ ԻՆՇՈՒՐԻՆՆ ՔԸՄՐԷՆԻ ԼԻՄԻԹԸՏ

Դրամագլուխ եւ հրաստարարութեան գումար 11,000,000 անգլ. ոսկի

ԼՈՆՏՈՆ, 23 Յուլիս 1909

Տէր,

Պատիւ ունինք Ձեզ ծանուցանելու թէ մեր ողբացեալ գործակալին՝ Պ. Շարլ Բ. Քլիֆթընի մահուան հետեւանքով՝ Կ. Պոլսոյ մէջ Թուրքիոյ մեր ընդհ. գործակալութեան տնօրէնութիւնը — հրդեհի ցիւղ — յանձնած ենք

Պ. ՔԼԻՖԹԸՆԻ եւ Պ. Բ. Տ. ՔՈՒՐԹԷԼԼԻԻ

Ցուսալով որ մեր ապահովագրական գործերով պիտի պատուէք մեզ, համեցէք ընդունիլ մեր յարգանաց հաւատին

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

* * *

Կ. Պոլիս, 1 օգոս. 1909

Տէր,

Վերոյիշեալ շրջաբերականին համաձայն, պատիւ ունինք ծանուցանելու թէ

ԹԻ ՍԷՆԹՈՐԼԻ ԻՆՇՈՒՐԻՆՆ ՔԸՄՐ. ԼԹԴ.

ընկերութեան հրդեհի ճիւղին համար Թուրքիոյ ընդհանուր գործակալ կարգուած ենք։

Ցուսալով որ պիտի հաճիք մեր ապահովագրական գործերով պատուել մեզ, համեցէք ընդունիլ մեր յարգանաց հաւատին։

ՔԼԻՖԹԸՆ ԵՒ Բ. Տ. ՔՈՒՐԹԷԼԼԻ

Պ. ՖՕՐԻՕՆ Տ. ՔՈՒՐԹԷԼԼԻ 3—3
պիտի ստորագրէ
ՔԼԻՖԹԸՆ ԵՒ Բ. Տ. ՔՈՒՐԹԷԼԼԻ

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՑՐԻԷ

ԱԶԳ.— Հանրութեան փափաքին գոհացում տալու համար, Շիրբէթի Խայրիէի Վարչութիւնը որոշած է 1909 պարտ. 7/20 էն սկսեալ, սա փոփոխութիւնները ներմուծել Բամգան ամսուն կատարուած երթեւեկներուն մէջ.— Ժամը 8.50ին կամուրջէն Վսփոր ելլող շոգենաւը ժամը 8ին պիտի մեկնի փոխանակ 8ի. կամուրջէն Վսփոր ելլող շոգենաւը ժամը 8.15ին պիտի մեկնի փոխանակ 8.45ին։ Այս երկու երթեւեկները կատարող շոգենաւերը Անատոլուի և Ռումէլիի բոլոր նաւամատոյցները պիտի հանդիպին։ Ժամը 12.40ին Գալաքէն մեկնող շոգենաւը Ռումէլիի եզերքին բոլորնաւամատոյցները պիտի հանդիպի։ Պէյքօզէն ժամը 1ին ճամբայ ելլող շոգենաւը պիտի հանդիպի Անատոլուի եզերքին բոլոր նաւամատոյցները, ինչպէս նաև Պէյիքթաշ։ 3—3

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազգ.—1881 դեկտ. 8/20 թուակիր կայս. հրամանագրին Ե. և ԺԴ. յօդուածներուն և 1903 սեպտ. 1/14 թուակիր յարակից հրամանագրին ԺԲ. յօդուածին համաձայն, Ռումէլի երկաթուղիի սա թիւերը. 22,612, 50,447, 212,369, 936,646, 1,046,875, 1,122,628, 1,122,629, 1,122,630, 1,711,099, 1,711,100, 1,768,679 1,776,583, 1,931,864, 1,931,865, որոնք 1876 հոկտ. 1ի 58րդ վիճակահանութեան մէջ պարգեւ չհած ու ներկայացուած չեն, 1909 հոկտ. 1ին ջնջուած պիտի համարուին։ 9—7

Կ. Պոլիս, 1 օգոստոս 1909

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերութ.

Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

«Իսմայիլիէ» շոգենաւը, նաւապետ Անտերլիչ, կերթայ, 3 հոկտ. 1909 (Ը. Ե.), կէս օրին Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ. իսկ երեքշաբթի 5 հոկտ. 1909 կէս օրէն ետքը ժամը 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլի, Իզմիր և Պիրէան։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻՇ

«Տաքահլիէ» շոգենաւը նաւապետ Վաչաքի հոկտ. 6ին հասնելով՝ հոկտ. 9ին, ճամբայ պիտի ելլէ դէպի՝ Կէլիպոլը, Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Սաչզը, Հոտոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ Հայֆա, Եաֆա, Բօրթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարտիին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը՝ Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՀԱՐՑ

Ի ԲԱՆԿԱԼԹ

Վիեննական Մխիթարեան Միաբանութեանս Նորընտիր վարչութիւնը որոշած է իրէն. Պոլսոյ վարժարանին նոր զարկ մը և ժամանակիս նորագոյն պահանջմանց գոհացում տալ։ Ուստի, Վարժարանիս Տնօրէնութիւնը՝ Միաբանութեանս այս փափաքին համեմատ, իր մասնաւոր կէտ նպատակի պիտի ընէ, նախ լեզուները, և ի մասնաւորի Հայերէն և Տաճկերէնէն լեզուաց զարգացումը. երկրորդ՝ մաթեմատիկական բարձրագոյն գիտութեանց նոր մշակում մը պիտի տայ. երրորդ՝ իր բոլոր մտադրութիւնը պիտի դարձնէ դպրոցական ներքին և արտաքին բարեկարգութեան, հակելով աշակերտաց վրայ հայրական սիրով խառն խստութեամբ և անաչառութեամբ։

Վարժարանս ունի արդէն երկրորդական վարժարանների (écoie secondaire moderne—Realschule) ծրագիրը, միջավայրիս պիտոյիցը յարմարցուած. կ'աւանդուին.

Ա. ԼԵԶՈՒՆԵՐ.— Հայերէն, տաճկերէն, գաղղիերէն, գերմաներէն և անգլիերէն (վերջինս սահմանական է միայն երկու բարձրագոյն դասարանաց համար)։

Լեզուաց ուսումը դիւրացնելու համար մեծ բաժին տրուած է թարգմանութեանց ճիւղին և ի մասնաւորի տաճկերէնի, գերմաներէնի և հայերէն գրաբարի թարգմանութեանց։

Բ. ԳԻՏՈՒԹԻՒՆՔ.— 1. Մաթեմաթիկական, պարզէն մինչև բարձրագոյն թուաբանութիւն, գրանշիւ, երկրաչափութիւն (մինչև նկարագրականը — descriptive) և երեքանկիւնաչափութիւն։

2. Բնական գիտութիւնք.— Բնական գիտելիք (համառօտ մարդախօսութեամբ), կենդանաբանութիւն, բուսաբանութիւն, հանքաբանութիւն, երկրախօսութիւն, տիեզերագրութիւն և տարերք աստղաբաշխութեան։

3. Առեւտրականք.— Աշխարհագրութիւն, հաշուակալութիւն, թղթակցութիւն (տաճկերէն, գաղղիերէն և գերմաներէն) և արուեստախօսութիւն (technologie)։

4. Պատմութիւնք.— ա. տոհմային և ընդհանուր պատմ. (հին, միջին և նոր դարու)։

բ) Տոհմային դպրութեան և օտար ազգաց մատենագրութեանց։

Գ. ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ. 1) Ուրուագրութիւն (գծականուն հանդերձ — dessin linéaire)

2) Երաժշտութիւն. Դաշնակ և քնար (ոչ-սաիպողական)։

Դասերը գաղղիերէն և գերմաներէն լեզուաւ կ'աւանդուին, իսկ հայերէն և տաճկերէն իրենց յատուկ լեզուներովը։

Վարժարանիս մէջ կը դասախօսեն 22 ներքին և արտաքին ուսուցիչք։

Վարժարանս կը բացուի Սեպտ. 4/17ին։

Նորամուտ աշակերտաց ընդունելութեան համար՝ կարելի է խօսիլ ամէն օր մինչև կէսօր։

Հ. ՎԱՐԴԱՆ ՄԵԼԷԻՍԵԴԵԿԵԱՆ
Վարիչ Վիեննական Մխիթարեան
9—10 Վարժարանին

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՋԵՐՄԱՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՏՕՔԹ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

Գաղղիական եւ մորթային հիւանդութեան

Երկար ժամանակ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները իրեն մասնագիտութիւն ըրած, Տօքթ. Ուղուրլեան էֆ. որ ծանօթ է արդէն մայրաքաղաքիս Հայ բժշկական դասուն մէջ, աշխատած է բաւական երկար տարիներ Ազգ. Հիւանդանոցի և Շիշլիի Անկելանոցին մէջ։

Իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ, իր գործատեղին, Սիրքէճի Թըրամիայի ճամբուն Ֆէպիւս լուսանկարչատան առաջին յարկը։

Խնամով և կարճ ժամանակի մէջ դարմանուիլ փափաքողները կարող են իր փորձառութեան դիմել, համակրելի բժշկին մէթօտէն օգտուելու համար։

Աղքատները ձրի։

Ծանօթ.— Ամէն տեսակ գործողութիւններ միզանցքի և արգանդի հիւանդութեանց, մասնաւոր խմամքով։ 5—40

ՇԷՀՐ ԷՄԱՆԷԹԻՆՏԷՆ

Գարա հիսար Սահիպի մատէն սուլտանին պիր պուլուգ սէնէ միւտէթլէ իսարէսի պիլիմիզայէտ պէտէլի նիւսապրնը պուլարը հալտէ էյլուլէն օն եէտինճի Փէնճէշնիպէ կիւնիւ իհալիյէի էվվէլիյէսի վէ երիմի պիրինճի կիւնի ի՝ ալիյէի գաթիյէսի իճրա գըլընճաղընտան թալիպ օլանլարը թէէմինաթ ագչէլերինի միւսթասնրպէն եէվմի մէզբիւրէ գատար չէէր էմանէթի մէճլիսինէ կէլմէլերի։

10 Էյլուլ 325 3—3

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

11,000,000 օսմ. ոսկի կամ

250,000,000 Ֆրանկ դրամագլուխով

ԿԵՆԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ՆՈՐՎԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Ծէրնի Ճամբ.
ԳԱՆԱՁԻՒՐ՝ Սիրքէճի, Նիւսրաթ Ճամբան թ. 17

ԳԼԽԱՒՈՐ ԴՈՐՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՌԵՏՈՒՐԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԱՔԱՅԻՆ ՍԵՌ
ՄԱՍՆԱՎՈՐԱՊԷՍ ԵՒ ԱՅԼՆ

Անգլիա, Առանց, Այլան, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էմիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պարտ, Պէյրութ, Պուրսա, Դամասկոս, Դոմբէմանի, Դավալա, Տէյր Աղան, Իսկիշէհիր, Երուսաղէմ, Գոմոտինա, Գանիա, Հաւանագա, Լիմասոլ, Դամիատ. Մէրսին, Մրսիլիա, Մանսուրիա, Նիքոսիա, Ուշակ, Բար-Սաիտ, Սելանիկ, Սամսուն, Սեվազ, Իզմիր, Ցրտպիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Սկիւտարի։

Ոչ-լուսաւորապէս պայմանագրով կամ ընթացիկ հաշուով (գանձագրաւոր) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժէթուղթեր կամ վարկանոկագիրներ (բոլիցա) պահանջելով։

Փոխանակագիրներ կը ղեղչէ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու ելեւմտաբաշխիներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրինակներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժէթուղթեր եւ արժէքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կը բանայ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, տոկարանական հրամաններ կը գործադրէ, գանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր ուսանող կ'ընդունի, պահպանման փոքր վարձքի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժէթուղթեր, ոսկեղէն կամ օտար, անուանական կամ կրողին։ Արժէթուղթերը կը պահպանի Ջէյթունա արկղամուրջու մէջ հատուցուած մասնաւորապէս շինուած նկուղներու մէջ (պիճոնով եւ մեքենայի ամրացումով), որոնք կատարեալ ապահովութիւն կ'ընծայեն։ Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ նշանակուած են վիճակահանութեանց մէջ ելած թիւերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան պայմանագիր կը գանձէ, առանց միջնորդչէքի, ուսանդ արուած արժէթուղթերուն կարգները, դ. Պոլսոյ մէջ վճարելի։ Արտասահմանի մէջ գանձելի կարգներուն համար չափաւոր միջնորդչէք մը կ'առնուի եւ օրէնքն փոխանակագրին հանձնուի։ Անոր արդէն հաշուին կ'ենթարկի պայմանագրի համ գանձելի օրուան փոխանակագրով։

Թոմանակէն գանձելու համար՝ ուսանդ արուած արժէթուղթերուն կարգները պայմանագրելն 20 օր առաջ կը կարուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր ուսանդ արժէթուղթեր կ'ընդունի նաեւ իր արտասահմանի գործակալութեանց մէջ՝ Լոնտոն եւ Բարիզ, իր գլխաւոր մասնաճիւղերուն մէջ Աղեքսանդրիա, Դամիատ, Իզմիր, Պէյրութ, Եաֆա, ինչպէս նաեւ իր գլխաւոր թղթակիցներուն մօտ՝ Սմիւռնա, Պերլին, Պրիւսէլ, Հռոմ, Վիեննա, եւայլն։ Ցանկերու արդիւնքը ուսանդատէրն արտասահման ուղարկելու համար դրուած է. կամ իր հաշուին ենդուած, կ. Պոլսոյ մէջ։ Այն յանձնարարները, որոնց արժէթուղթերը ի սպան դրուած են, կրնան իրենց ենդոսանքին վրայ, գանուած տեղերէն առնել կամ իրենց հաշուէն ղրկել տալ։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ ստանկարանական հրամաններ մեր եւ օտար հաշուագրիներու վրայ. պնում եւ վաճառում կը կատարէ կանխիկ կամ պայմանագրով։ Հանրութեան արտադրութեան տակ կը դնէ, օրուան գնով, կարգ մը արժէթուղթեր, ինչպէս Բուսէլիի երկաթուղիի, Ոգիպտական Քրէպիտ Ֆոնսիէի Ցանառատանի ազգ. Պանքային պարտատոմսերը, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլնի բաժնեթուղթերը։ Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժէթուղթերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը սահմանէ արժէթուղթերու վրայ, ամէն գործառնութիւններ. փոխանցում, կարգներու նորացում, եւլն., մասնաւոր տակարդնի մը համաձայն։ Օսմանեան եւ օտար արժէթուղթերու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և չատ ։ փաստ պայմաններով։ Իրենց պայմանաժամին առաջ կը գնչէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժէթուղթերու կարգներ։ Իր անառակներուն մէջ դանուած արժէթուղթերուն կարգները կը վճարէ, առանց միջնորդչէքի, ինչպէս 4% Օսմ. փոխառութեան պարարտաթուղթերու, 1901-1905թ. 4% Օսմ. փոխառութեան պարարտաթուղթերուն եւ Քիսթի նաւահանգստին 6% փոխառութեան պարարտաթուղթերուն կարգները։

Օսմ. Կայս. Պանքան բաժին մը հատատած է՝ Սակարանի արժէթուղթերուն վրայ տեղեկութիւններ առնելու, անոնք ենթարկանելիքներ ընդունելու կամ ոչ։ Այս տեղեկութիւնները ձրի են։

Օսմ. Կայս. Պանքան կերաղիաւորէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարելի տարեկան կարգեր, վիճակահանութեան միջոցաւ, այնինքն վճարման դիմով։ Ապահովութեան տակը որ փոփոխական է, էջ հարցուցի տեղեկ։

WILSON LINE
HULL-CONSPLE-NOVOROSSISK-ODESSA

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԷՔ

Ընդմէջ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիտս	4311	Հիսալկս	1531	Մարսէլլս	3709	Սաքֆս	1119
Ալքէթ	3607	Տոմինս	938	Հինտու	3720	Միքաստս	3557	Տիբիս	1735
Անճէլս	1541	Տուրս	2383	Հորաթիս	1600	Միլս	1057	Սիլվիս	119
Աթիոսքս	2277	Տրաքս	1713	Հումպէց	595	Մոնդէպէլլս		Սցէբա	1203
Պաանս	1822	Տինամս	504	Իակս	2354	Մուցիլլս	3419	Թասոս	1323
Պորոտինս	1264	Էպքս	3464	Իտահս	5540	Նէքա	1933	Թ. Ուիլսոն	1546
Պրֆֆալս	4481	Էլսաքստս	1520	Ճիւնս	1080	Օտիս	4100	Թոքիս	3327
Գէյրս	1371	Էցաքս	1841	Ֆլէս	1053	Խնթացիս	4036	Թուլէտս	1470
Գալիբաս	1837	Ֆիտս	954	Քոլբինս	2307	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	242
Գարէս	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմիս	1700	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գազս	1094	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիքակս	2729	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանթս	2272	Բրիալճս	3329	Վքլթուցն.	2391
Սօսէթս	1831	Կալիլէս	3060	Լիվորնս	1643	Բինալտս	1553	Եէտա	1350
Գոլոբատս	4235	Կիկանս	1143	Լորէնցս	3191	Բոլս	1613	Զէցս	1200
Գանկս	2905	Կօզս	1011	Մալմս	724	Բօճէս	1789	Թորս	
Գորսս	895	Կրսանս	1695	Մարէնկս	1273	Բոզացիս	136	Մայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած են.

«Օթէլլս» շոգենաւը, նաւապետ Ուէպսդէր։

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասաւ.

«Մորոքքս» շոգենաւը, նաւապետ Լարէն, ժամանեց.

«Միքաստս» շոգենաւը, նաւապետ Շորբ, կապասուի.

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՐԻՅԱՆ
Թիւ 22—24, Բիւլիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա։ 11

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

BANQUE RUSSE

Pour le commerce étranger

Հիմնուած՝ 1871ին

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒՊԼԻ

ԱՄՓՈՓԱՊԱՏՈՒՆ ՎԱՃԱՌՈՒԱԾ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԲԵՌԵՐՍԲՈՒՐԳ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Քալաճիքօֆի սակարան, Սենճայա հրապարակ եւ Վասիլի Օսդրօֆ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքերման, Արխանկել, Աստրախան, Սարատովի, Պաքու, Պալաքօվօ, Էքաթէրինոսլաւ, Էլիզավէթկրատ, Իսմայիլ, Կերսոն, Քիէֆ, Քոզլօֆ, Խօքանդ, Քրէմէնչուկ, Մոսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքոլայէվսք, Նովօրոսիսք, Օտեսա, Օմսք, Բէրմ, Բօքրօֆքայա-Սլոպոտա, Բոլգավա, Ռիկա, Ռիասք, Ռոմնի, Ռիպինսք, Սարատօֆ, Սիմֆիրոսք, Սէմիպերօքոլ, Զիսթօքոլ, Թիումէն, Թոմսք, Վէլէքի, Ուսթիուկ, Վիսթքա, Վիննիցա, Վոլոկտա և Վոսնէսէնսք։

ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Ալէքսանդրիա (Խէրսոնի մէջ), Պոպրինէց, Եւրադօրի, Քաքովքա, Նիքօքոլ և Սբոլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.—Լոնտոն, Բարիզ, Ժընէվ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. Նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քոմիսիօնով՝ վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավատահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայողական Ստուկ նպաստաւոր տոկոսով։

ՏՕՔԹ. ԶԱՐԹՃԵԱՆ

Մասնագէտ Բժիշկ

ԿՈՆՈՐԴԻ, ՔԻԹԻ ԵՒ ԱԿԱՆՋԻ

Վկայուած Բարիզի համալսարանեն ու նախկին օգն. բժիշկ Պորտոյի հիւանդանոցներուն.

Պատիւ ունի ծանուցանելու թէ ի դիւրութիւն իր յարգոյ յաճախորդներուն, այսուհետեւ բացի երեքշաբթի և շաբաթ առաւուներէ, ամէն օր մինչեւ կէս օր, կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները, գիտական ամենավերջին մէթոտներով, Պոլիս Կամուրջին գլուխը Նարիկլէճեան դեղարանը (նախորդ Ծանոյ), և ուր ի հարկին կը կատարէ իր մասնագիտութեան վերաբերեալ գործողութիւնները։ Ամէն օր կէս օրէն ետքը հիւանդ կ'ընդունի իր բնակարանը, Բերա, Ալա Ճամի, Սագըզ Աղաճ, Թիւ 6. երեքշաբթի և շաբաթ օրերը կը գտնուի ժամը 8-10 (Ը. Ե.) Շիշլիի Մանկանց միջազգային հիւանդանոցը, և իր մասնաճիւղին մէջ, Բերա, ռուսական դեսպանատան դիմաց, Ապուտ էֆ. խան, Թիւ 22 աստիճանը, ժամ 10-12 (Ը. Ե.)։ Չորեքշաբթի կէս օրէ վերջ ձրի։ 40-6

ՏՕՔԹ. Ա. ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ էլեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաթերմօֆօրիի, պուճֆօֆօրիի, էօզօնաթերապիի ու ամէնէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջի խժալը ու ականջի, քիթի, բերանի, կոկորդի ու խոչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տգեղութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը չակէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպոյ մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիրի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատէմիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահէճգարու, Համիտիյէ սէպիլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թագսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին դէմ, Թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վիպեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 50—22

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Բարիզի մէջ հիմնուած է Օսմանեան գործակալութիւն մը, օրգան ունենալով Ասպարէզ ֆրանսերէն, Թուրքերէն, ռուսերէն և հայերէն լեզուներով հրատարակուող ամսաթերթ մը որ նպատակ ունի քաղաքական և տնտեսական կապերը ամրապնդել օսմ. զանազան ցեղերու միջեւ։ Հովանաւորուած է ֆրանսացի դրագէտներու և խմբագիրներու ընկերակցութենէն որուն կը մասնակցին երեսփոխաններ, ծերակուտականներ և նախարարներ։

Բոլոր այն վաճառականները որ արտածելիք ապրանքներ ունին (գորգեղէն, մուշտակեղէն, արմտիք, հնութիւն, մարթեղէն եւն.) կարող են դիմել Օսմանեան գործակալութեան, ծախելու համար ուղղակի կամ քոմիսիօնով։ Նոյնպէս բոլոր անոնք որ Ֆրանսայէ կամ Անգլիայէ ապրանք կը ստանան՝ կարող են դիմել նոյն գործակալութեան։

Տեղեկութիւնները կը հաղորդուին ձրիաբար։

Ներկայացուցիչներ կ'ուզուին Թուրքիոյ ծովեզերեայ և կեդրոնական քաղաքներէն։

Առեւտրական գործերու համար դիմել Ա. Ղումբուճեանց և Ընկ. Թիւ 62 մ'Օրսել փողոց, Բարիզ (62, Rue d'Orsel, Paris), իսկ խմբագրական գործերու համար Ա. Ղումբուճեանց և Լբրիկոլէ, 18 Թիւ, Վինեոն փողոց, Բարիզ (18 rue Vignon, Paris.) 12—5

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ